

11-113.

III
210-14.935
1939-2

КАТОЛИЦЬКА А К Ц І Я КАТОЛУСЬКА А К С І А

БІБЛІОТЕКА АРХІЄП. ЙОСИФА У ЛЬВОВІ	
XIII	113

2

З М І С Т

Новий Керманич Христового Корабля. —
Др. М. Дзерович: Міжнародна проблема
 в світі ідеології католицької акції. —
о. Ч. Я.: Проблема організації українського
 католицького жіноцтва. — Релігія сучасного
 „інтелігента“. — *Т. Тишинська*: Справа кон-
 солідації українського жіноцтва на терені
 „Союзу Українок“. — Серед нових книжок
 і видаць. — Католицьке життя в світі. —
 Хроніка.

L W Ó W	1 9 3 9
Л Ь В І В	1 9 3 9

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ

ВІСНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ ГР.-КАТ. ГАЛ. ЦЕРК. ПРОВІНЦІЇ

КАТОЉУЌКА АКЦІЈА

WISTNYK GENERALNOHO INSTYTUTU KATOЉYЌKOI AKCIJI HR.-KAT. NAЉ. CERK. PROWINCIJI

ROK VI.

LWÓW, KWIEŚIEŃ—CZERWIEC 1939.

NR. 2 (19)

PIK VI.

ЛЬВІВ, КВІТЕНЬ—ЧЕРВЕНЬ 1939.

ЧИСЛО 2 (19)

ВСЕЛЕНСЬКИЙ АРХІЄРЕЙ, ПІЙ ХІІ.

ж. 1445

НОВИЙ КЕРМАНІЧ ХРИСТОВОГО КОРАБЛЯ

День 2. березня цього року приніс усьому католицькому світові велику радість — *gaudium magnum: Habemus Papam!* Маємо Папу! Став ним Кардинал Євген Пачеллі, що прийняв ім'я Пія XII.

Нововибраний Папа вродився дня 2. III. 1874. р. в Римі, де й покінчив усі студії та зараз по висвяченні став працювати у ватиканським Секретаріаті Стану. Довгі роки був одним із найближчих співробітників пізнішого папи Венедикта XV. В 1917. р. теперішній Папа був призначений Апост. Нунцієм у Баварії, а в 1920. р. став Нунцієм для цілої Німеччини, де перебував аж до 1929. р. В цім році бл. п. Пій XI. іменував його Кардиналом а згодом покликав на становище Секретаря Стану. На тому становищі Кард. Пачеллі довів до заключення в 1933. р. конкордату з Німеччиною. В травні 1938. р. був папським Легатом на Євхаристійному Конгресі в Будапешті.

Нововибраний Папа — це аскет і блискучий промовець, зручний дипломат і добрий адміністратор.

Негайно після Свого вибору Пій XII. оповістив світові Своє перше Архіпастирське Послання, в якому закликає всіх людей доброї волі до праці для спільного добра народів і людства, а це добро основане в спокою совісти, в законності, справедливості й любові та увінчане загальним миром, як „найвищим даром Бога“.

Святіший Отець завзиває всіх вірних, а зокрема Католицьку Акцію, зєднатися з Ним у молитві, закликає до згоди в рідинах, до порозуміння й мирної співпраці народів.

Др Маркіян Дзерович

МІЖНАЦІОНАЛЬНА ПРОБЛЕМА В СВІТЛІ ІДЕОЛОГІЇ КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ

I.

Нема поміж українцями та поляками ні одної здорово думаючої людини, яка не здавала б собі справи з того, що взаємовідносини поміж 45 мільйоною українською та 35 мільйоною польською нацією не є правильні й не відповідають дійсним напрямним історичного призначення тих двох великих слов'янських народів.

Журнал „Католицька Акція“ не є місцем для розгляду цих взаємовідносин в їх історичному аспекті, не є також місцем якоїнебудь

політичної полеміки, або місцем для розладування якихнебудь націоналістичних пристрастей у тематиці співжиття двох сусідніх біля себе мешкаючих народів. Тому бажаю згори застерегтися, що кожний, хто шукатиме за вище наведеними первнями в цій статті, може її зовсім не читати, бо мусить розчаруватися.

Але попри вище наведені наświetлення взаємовідносин поміж українською та польською нацією існує ще одно, а саме наświetлення в моральній площині, а для нас — кажім виразно — в площині моралі, що пливе із філософії християнства в його первісній чистоті, на сторожі якої стоїть від двох тисяч літ Вселенська Церква.

Людство добрило після панування матеріалістично-лібералістичних течій до того, що з Вічного Міста мусів невідклично відізватися голос за абсолютною й невідкличною відновою всього життя поміж людьми в Христі.

Тому, що всі розважні сили, що діють у суспільствах, намагаються йти за тим голосом і дійсно обновити всі прояви одиничного й збірного психічного життя людства в Христі, сміло можна назвати сучасність: добою Католицької Акції.

Попробую, — хоч це під сучасну пору незвичайно невдячне завдання, сконфронтувати взаємовідносини між українською та польською нацією саме під кутом бачення назріваючої ери Католицької Акції та витягнути з такого наświetлення справи відповідні висновки, що напевно не причиняться до дальшого поглиблення існуючого роздору, а навпаки можуть стати першою цеголкою для більш об'єктивного розгляду так тяжко наболілих поміж нашими братніми слов'янськими народами відносин.

Відношення людини до людини аподиктично регулює декальгог, що є підставою не тільки свободного співжиття людей між собою, але і співжиття нормованого державними законами. Як поміж членами одної нації можуть бути більш або менш коректні відносини — якщо йде про християнський рівень етичного взаємовідношення, так поміж членами двох націй, що живуть одна побіч одної, можуть ці взаємини укладатися подібно, як це вчить нормальне життя.

І дійсно, пересічний одиничний українець, селянин, відноситься до пересічного одиничного польського селянина назагал так, як цього вимагає християнська етика і навпаки. Безперечно, що є багато виїмків, але вони не походять з душі даного селянина, а часто впливають із підшептів чужого селянинові елементу. Це саме явище середньо доброго відношення у моральній площині українців до поляків прослідити можна в робітничій верстві, серед міщан та рівнож серед інтелігенції, поскільки розглядаємо відношення українця як одиниці до поляка як одиниці.

Є річчю певною, що на відтинку особистих взаємовідношень поміж поодинокими українцями й поодинокими поляками Католицька Акція, як клич до відновлення всього життя на всіх його відтинках в Христі, мала б дещо до зроблення, бо все і всюди стрінутись можна з фактами злоби, зависти, ненависти, або інших нехристиянських почувань. З дискусій, що їх переводиться раз-у-раз у товариствах, можна бачити, що поодинокі українці та поодинокі поляки мають повну свідомість, що як одного, так і другого сотворив Той Сам Господь, що кожний має те саме право і конечність заробляти на

якесь мінімум екзистенції, що кожний має природне право до родинного життя й щастя, одним словом, що кожний — має ці самі права диктовані природним призначенням та покликанням людини на світі.

Католицька Акіція, що підносить високо поняття християнського персоналізму, може в тих царинах багато вигладити, багато справити та промостити шлях до покращання взаємин цілої маси чужонаціональних одиниць до себе.

Коли перейдемо від царини взаїмовідношення одиниці до одиниці до другої, більш складної проблеми, а саме: відношення національного колективу до другого національного колективу, ускладнюються справи незвичайно поважно. Для кожного християнина не підлягає сумнівові, що національний колектив повстав і існує з волі Всевишнього та що кожний з тих колективів має природне право до життя, що проявляється в усіх найбільш складних виявах релігійного, суспільно-економічного, мистецького, наукового та культурного, політичного й державного сектора.

Цілість, етичність і сила жевріючих в національному колективі тенденцій, що відносяться до всіх царин національного життя, творять його питомий тягар — неначе б вагу супроти інших національних колективів.

Природна річ, що життя національного колективу в якійнебудь царині, щоб бути правильним у християнському розумінні цього слова, мусить повинуватися, таксамо як одиниця, законам Христової віри.

Тільки тоді буде національний колектив сильною державою, або навіть недержавною силою, коли колектив вязатимуть ті самі моральні закони, що й одиницю.

Приходимо тут до моменту, в якому слід запримітити, що серед національних колективів сучасності є великі недостачі — якщо йде про охоту їх повинуватися християнській ідеології як супроти одиниці, так супроти свого власного й чужих національних колективів.

Коли поглянемо на сучасні авторитативні націоналізми, то запримітимо, що сучасний спосіб думання національних — державно-зorganizованих мас відбігає трагічно далеко від тих законів, що повинні обовязувати християнські народи супроти себе. Походить це звідси, що коли провідна верства якогось національного колективу кладе підвалини і творить програми під його розбудову, не питає сьогодні ніхто, чи начеркнені рами годяться з декальогом та з християнською філософією, чи ні, бо вважає, що етичні норми християнізму вистарчають остаточно для евентуального унормування співжиття одиниць, а до співжиття поміж націями вони зовсім не підходять — а є може навіть шкідливі!

З такого поставлення справи виходять необчислимі шкоди на майбутнє.

Перша шкода це неминучий факт, що консеквентна розбудова такої ідеології подвійної моралі веде тисячі, а то й мільйони людей до душевних конфліктів, яких підставою інша особиста, а інша колективна мораль.

Не можна дивуватися, що з такої постійної дисгармонії в людських душах виростає покоління, що нехтуватиме щораз виразніше всілякий авторитет, бо годі втримати такий патологічний психічний стан у всіх громадян, в якому людина має жити ввесь час подвійним моральним життям — не наражуючись рівночасно на повільний внутрішній моральний розклад.

Друга шкода це факт, що людська психологія наставлена і підбадьорена відповідною пропагандою до виконання якоїсь програми заломлюється незвичайно глибоко, коли дійде до свідомости, що ця програма топтала примітивні моральні закони та накоїла тим самим багато — з початку зовсім неусвідомленого — зла.

Це згодом мусить відбитися дуже відемно на остаточно досягнутих цілях та життєздатности такого колективу, що дав собі накинути в корені неетичну програму проповіді, який не числився з етичними нормами поодинокого члена суспільства, а зосібна вважав, що ці норми не обов'язують зовсім колективу.

Чергове зло, що пливе з фактично існуючої подвійної моралі серед сучасних суспільств, це постійне підтримування настроїв вічного невдоволення громадян, що примушені для досягнення визначених провідом цілей не тільки топтати власні моральні переконання, розбудовані на християнській філософії, але рівночасно зносити великі матеріальні недостачі, що повстають із великих фінансових вимогів, що їх перед суспільством ставляє держава для досягнення поставлених, — але без брутальної сили неможливих до досягнення — завдань.

Коли такий моральний гнет та економічний натиск для досягнення вимріяних цілей, що минаються не тільки з біологічною спроможністю, але й моральним здоров'ям, приходиться зносити членам панівної нації, це не добре, — але остаточно можливе. Але не диво, що інакше реагують в серці на такі справи громадяни недержавної нації.

В душі чужих національно громадян жевріють тоді ті самі первні психічного роздвоєння та почуття економічного гнету з додатком емоціонального трактування справи так дуже залежного від наставлення цілої системи влади до проблемів національної меншини.

II.

Після тих загальних завваг слід перейти до ствердження, які ділянки життя охоплює діяльність Католицької Акції?

Перша ділянка це одинична мораль, що відноситься до становища поодинокі людини супроти Найвищого Єства — Бога та її відношення до колективу, серед якого мусить жити, бо людина єство наскрізь суспільне.

Друга велика ділянка праці Католицької Акції це устійнення й розбудова етичних норм співжиття людських збірнот між собою з узглядненням Христової етики, як нормативного чинника, що повинен остаточно заволодіти цілим людством.

Католицька Акція в понятті нового світського Апостольства в кожній царині новочасного життя, обіймає першзавсе апостольську працю над усовершенням і ублагородненням кожної одиниці, обіймає апостолят родини, школи, преси, апостольство в рямцях суспільно-

економічних доктрин та навіть апостольство чесної, Христовим духом нав'яної політики.

Тільки тоді, коли загальний напрям поступовання польської державної збірноти супроти української недержавної збірноти, буде так сконструований, що дозволить як польській, так і українській нації зовсім однаково розбудовувати психічне життя згідно з нормами, що обов'язують у Католицькій Акції, дійде до замирення так дуже наболілих, а так дуже до повної згоди назрілих відносин серед наших народів.

Щоб переконати як український, так і польський народ, що тільки таке поставлення справи зможе знівелювати теперішній стан, насторожений обосторонньою нетерпимістю, загальним незрозумінням, двостороннім підозрінням та масою інвектив і діявольської злоби, та що найгірше, часто зовсім свідомого підтримування стану розятрення для шкурних особистих цілей одиниць, треба поставити кілька принципіальних тверджень.

Українці та поляки — а тут додам ще: білорусини, словаки, — чехи, — серби, — хорвати, — словінці, — болгари, — а подекуди й москалі, це все повновартісні — Богом сотворені нації, що творять велику групу слов'янських народів.

Само це ствердження наказує раз на все і принципіально зрозуміти засаду та переводити її в життя, вціплюючи від найменшої дитини кожній з тих націй, що всі життєві інтереси так психологічного як і матеріального характеру повинні укладатися поміж тими народами на засадах християнської любови та тих зразків етики, що їх так сильно пропагує новітнє Християнське Апостольство — Католицька Акція.

В тім однім ствердженні слід прийняти за непорушну правду, що кожна з тих націй має — бо мусить мати — свій „національний простір“ — що вживемо тут модного сьгодні слова — та всі придані даній нації психічні питоменності, що є для другої нації чужі, але рівночасно не менш святі, як свої власні.

Коли прийняти, що ми, українці, мусимо співжити з поляками на території між Сяном та Збручем, то згодімся згідно з основними засадами Христової любови та вимогів новітнього Апостольства в усіх його царинах, що кожний має таке саме право розвивати свої національні питоменності в такій самій мірі та що ніхто не є покликаний зовнішньою силою панувати над другим, лиш причинюватися до розбудови співжиття обидвох націй в однаковій мірі.

Коли польський народ як державний очеркне свої широкі пляни, що унагляднять цілому світові й нам, українцям, як він уявляє собі розбудову життєвого простору польської нації з углядженням життєвого права та життєвого простору українського народу як цілоти, тоді щойно можна буде оцінити, як уложиться співжиття так тісно з собою історією минулих століть зв'язаних народів.

Було б найвищою ласкою і благодаттю від Бога, коли б польський народ зумів зосібна сьгодні, коли рішається доля не тільки його, але й усіх інших слов'янських народів на довгі століття, наставити свої широкі та далекозорі напрями на цю лінію, що ідеально згоди-

лася б з такою самою лінією української нації, для якої першою й останньою нормою була б християнська любов та розбудова взаємовідносин на засадах Католицької Акції.

Нам конечно треба намагатися дійти до так усіми побажаного стану речі! Але — треба сказати собі ясно й чесно, що так довго, як довго кермуючі політичні чинники не присвоять собі як абсолютного аксіому тієї гадки, що християнізм як філософія може й мусить стати головною основою всякого державнотворчого діяння супроти громадян української національності, так довго не будуть могли на ніякій площині зійтися дороги української та польської нації.

Доперва тоді, коли законодавчі акти будуть сконструювані в такий спосіб, що їх дійсне й точне переведення в нічому не зупинятиме моральних підстав діяння серед українців, що повинуватись будуть тим законам, не буде ніякої психічної реакції, що поглиблювала б існуючі непорозуміння.

Прецизуючи сказане ясніше, треба сказати, що тільки тоді наступить загальне відпруження на польсько-українському секторі, коли кожний українець на територіях заселених українським населенням та кожний громадянин поляк, що мешкає на тій же території, зможе законно розвивати всі ділянки свого національного, релігійного, суспільного, шкільного, родинного, пресового Апостольства, як цього вимагає доба Католицької Акції.

Було б незвичайно хосенне й побажане, щоб усі мірянські кермуючі чинники з українського й польського боку посвятили децю часу на те, щоб заглибитись у сенс теперішнього ренесансу християнства під видом Католицької Акції та набравши апостольського духа, вглибились у самих себе і немов на іспиті совісти сконфронтували дотеперішню свою діяльність з тими засадами, які ставить людині християнство в його новітньому обличчі.

Є річчю певною, що після такого іспиту совісти багато мусіло б з прикрістю ствердити, що чимало потягнень одних супроти других зовсім не були навіяні християнським духом і тому творили величезну перепону для співжиття тих двох великих словянських талановитих народів.

Так як речі стоять сьогодні, українець, що мешкає як горожанин серед найближчого свого польського словянського брата, не може виконувати Апостольства так, як йому диктує його совість. Годі бути апостолом високої особистої моралі, коли зовнішні обставини пригнітають душу та наказують нею кривити тільки на те, щоб утримати субстанційально себе, як українську одиницю. Тяжко сповняти вимоги Апостольства родини, коли суспільні тягарі в державі не дозволяють майже поголовно не тільки українським, але взагалі всім громадянам держави творити нормальне життя, себто без обмежень спричинених економічною нуждою. Тяжко думати про совісне виконання Апостольства преси, серед загально відомих сучасних відносин.

Годі причинитися до практичного розвитку науки про християнський персоналізм і католицький корпоративізм, що є підвалинами грядучого суспільного ладу, бо переведення в життя їх засад веде в простій лівій до конфлікту з обов'язуючим державним законом! І так якунебудь ділянку сучасного життя української нації в рямцях

польської державности та інших меншин у прочих державах взяти під розгляд, все і всюди повторюється те саме явище, а саме: трагічно велика прірва поміж можливістю вижитися українцям у згоді з загально обов'язуючими законами оновленого християнства та фактичним життям, що пригнічує кожного своєю безнадійністю.

Так виглядали б психічні умовини, серед яких приходиться сьогодні працювати для засипання глибокої пропасти поміж українською та польською нацією.

А коли зійдемо на ширший терен Католицької Акції, а саме не на терен відношення одиниці до одиниці, а до відношення державного колективу до недержавного українського народу та сконфронтуємо політичні потягнення з законами Католицької Акції, що охоплює й цю ділянку людського поступовання, то побачимо, що недостачі є тут виймово великі!

Завело б нас задалеко розгортати в рямцях цієї статті всі подробиці зв'язані з цією темою, але тут слід ствердити з цілим натиском, що на кожному кроці, коли просліджуватимемо широкі лінії розвитку державної думки серед кермуючих центрів польської нації, всюди побачити можемо та ще краще відчутти, що від дійсности до такого стану, якого вимагала б Католицька Акція, є незглибима безодня.

На всіх ділянках співжиття виступає ярко факт, що сьогоднішні керманічі, що надають тон розвитку цілого внутрішнього та зовнішнього життя польському колективові, роблять це зовсім по законам старої ліберальної та матеріялістичної етики, що йде в розріз з засадами християнства, що оновляє себе тепер кличами Католицької Акції.

Часто приходять на гадку просто незвичайно глибокі та своїм змістом убагороднюючі Енцикліки останніх Папів, що цілому світові безупину нагадують хрещеним людям обов'язок бути дійсними християнами згідно з вимогами Христового закону.

Як прекрасно, спокійно, по Божому могли б уложитися відносини поміж українською й польською нацією, коли б з обидвох сторін державні мужі та відповідальні за національну політику діячі засідали до всіх конференцій та нарад овіяні християнським духом!

Можна бути переконаним, що багато проблем, що сьогодні видаються просто неможливими до розв'язання, перестали б узагалі існувати, коли б як підставу стріч взято закон любови та обов'язків християнина, видвигнений великим духом Католицької Акції.

III.

Усе дотепер сказане, кидає ярке світло на причини, що не дозволяють на нашій території розвинути Католицькій Акції так серед нас українців, як і серед поляків, подібно, як вона розвинулася в інших дієцезіях корінної Польщі.

Для провідників, що ведуть нації на політичному, економічному й суспільному відтинках, є дуже практично не допускати до зміни психічного наставлення й ідеологічних напрямних, що мали повне право в лібералістичних часах, і не допустити до запанування християнського духа згідно з наказами

Католицької Акції, бо тоді хоч-не-хоч треба мати цивільну відвагу признати всім ті самі права й обов'язки, навіяні духом правдивої любови та взаємної жертвенности.

А те видається в сучасності недосяжною мрією й тому чинники, що кермують національними політиками, воліють не допускати радше до закорінення ідей Католицької Акції в широкому масштабі, бо це мусіло б вести до сталого болючого роздвоєння психології людей з вічним почуттям у серцях подвійної моралі, що є рівнозначне з викидами совісти, або до такого заломання людської душі, про що було сказано з початку цієї статті.

Річ ясна, що все наше українське й латинське Духовенство повинно докласти всіх зусиль, щоб за вказівками, що пливають зі Святого Міста наломлювати народні маси до нової моралі. Та рівночасно треба здавати собі справу, що не так легко за цю зміну настроїв, навіть серед практикуючих мірян католиків, бо живемо в ері розбурханих націоналізмів, які на першому місці кладуть націю, а потім щойно Господа Бога зі всіми Його законами, а зосібна Христовою наукою.

Ніхто так добре як ми не знає, як непопулярним можна було стати через те, що в сьогоднішніх часах голошено закони любови, коли довкруги голошено проти нас закон ненависти й крайної нетерпимости!

Та не треба опускати рук і тратити надії на краще майбутнє, що гряде перед людством, коли воно зрозуміє дійсно оживотворюючу ерархію цілей, яка на найвищій щаблі драбини поставила Бога і Його відзеркалення в людській душі, а опісля щойно націю чи державу та фізичне єство людини.

Зусилля в тому напрямі, щоб саме в душі поодинокі людини та в поняттях цілих націй змінилося дотеперішнє наставлення до тих великих, а навіть найсвятіших проблем людства, належить до діячів Католицької Акції.

Чим більш тернистий перед нами шлях, чим більше перепон ставлятиме нам у нашій праці загибаючий лібералізм і матеріалізм знищений світ, чим більше злоби, злости, ненависти, глузування і цинічних насміхів стрічатиме робітників на ниві Католицької Акції, тим завзятіше треба йти вперед, бо наша ідея великої неустрашимої любови зломить, покори́ть усіх, що поки що не розуміють і не бачать своїх блудів.

За нами стоїть неземська — велика — свята Сила і Віра в непомильну правильність нашого світогляду, що спірається на закон голошений Самим Всевишнім, під Якого омофором ми можемо бути спокійні за вислід розпочатої хосенної праці.

Наберім у себе великого завзяття на кожному місці, в кожній ситуації, чи перед вельможами цього світу, чи перед бідаками — всюди ясно очеркати своє становище в принципіальних справах, що доторкаються кожної ділянки нашого життя, а тим самим і ділянки співжиття українського та польського народу!

Не забуваймо на те, що наше світське Апостольство тому, що є правдиве, потягатиме напевно за собою не одну жертву, бо такий уже закон, що навіть Христова

Правда мусіла перейти терпіння Голгофти, щоб стати законом для цілого світу.

Тому треба ствердити, що: нема й не може бути ніякої іншої сили крім Католицької Акції, — що вічновтримувати себе буде живою філософією християнства, — яка потрапила б корисно й остаточно розв'язати найсправедливіше міжнародну проблему!

о. Ч. Я.

ПРОБЛЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ЖІНОЦТВА

Заки розглянемо властиву тему про наші жіночі католицькі організації, насувається питання, чи в нас жінка доросла до тих усіх завдань, які на неї під сучасну пору накладає Католицька Акція, чи вони їй під силу й чи зуміє вона належно з них вивязатися.

Св. Отець взиває жінок у ряди світських апостолів. Вправді дотепер замало вибивався їх активізм чи додатний вплив у Христовому винограді впродовж віків, то все таки того впливу не вільно не добачувати, або не доцінювати. Негативний погляд це тільки ускладнення справи, що не дає ніякої розв'язки. Бо як будуче родини й нації залежить передовсім від жінки-матері, так також у праці над релігійним, моральним і національним відродженням першорядну роль відіграє жінка.

У старині в культурних народів і серед дикунів жінка була в пониженні. А такий стан мстився. Ломання етичних почуттів кидало цілі народи в безодню проступків і зіпсуття та стирало їх з лиця землі.

Творцем і основником родини є сам Бог, а жінка-мати споконвіку досьогодні береже чистоту домашнього вогнища. Зі сутінок минулого виринає слід матріархальної поваги. Деякі звичаї й обичаї давнини, бодай з тих часів, коли історія вміла нам уже їх передати, зберегли свідоцтво давнього життя наших предків.

Найдавніше свідоцтво переваги материнського права над батьківською владою маємо в старинній історії Єгипту. Там богиня жіночого роду Ізиди є вічна й безсмертна, а Озіріс рікрічно відновляється і хоч має силу відроджування, підлягає судьбі такої самій, як усі смертні люди. Про це находимо натяки в гієрогліфах.

В біблійі находимо вказівки на те, що в перших віках поселення вибраного Богом народу в обіцяній землі, тодішня жінка займала визначне місце і брала чинну участь у житті й змаганнях народу. Вистарчить згадати хочби Дебору, що хоробро проводила військом у бою під Магеддо. Але згодом прийшли сумні часи упадку жінки, її влади, її поваги, сумні часи неволі. Заломилася вона й дозволила на зруйнування того оборонного валу, що обороняв її святе домашнє вогнище, її дітей і її гідність. Щойно християнізм підніс її і привернув її належне становище в Церкві і в суспільності. А жінка, щоб віддячитися за це, кидається тоді у вир апостольської праці при будові фундаментів св. Церкви.

Крім Пречистої Діви Марії, Богоматері, чимало жінок горнулося до Ісуса Христа й служило Йому. Св. Лука оповідає, як багато жінок жертвували були Христові дари. Св. Матей пише в своїй Євангелії, що жінки пішли за Ісусом до Галилеї й служили Йому. Вони одні постачали засобів до життя першій Христовій громаді. Уста жінки перші дали публичне свідoctво Божественності Ісуса Христа. А по Вознесенні, коли Апостоли були почали свою місійну працю, жінки їх супроводжали, служили їм, влегшували звязки, а навіть боронили й рятували в небезпеках. Цим способом брали чинну участь в апостолуванні, його заслугі й хвалі.¹⁾ Тут згадаю тільки Тагіту, ученицю апостолів, ту яку св. Апостол Петро на просьбу вірних воскресив із мертвих, та Прискіллію, що зо своїми двома дочками, Пуденцією й Праксидою, вітала св. Петра в Римі й увесь свій маєток жертвувала була в його руки для бідних і на потреби св. Церкви.

І св. Павлові видатно помагали в його апостольській праці жінки. Тому св. Апостол Павло, перебувши в якенебудь місто, перш-завсе звертається до жінок: так зробив у Филипах у Македонії, де зєднав собі до апостольської праці Лідію з її подругами, а в Коринті Прискіллію, ту, що перша пізналася на фальшивій науці, яку проповідував був Аполлос. Вона його навернула й утвердила у св. вірі, так що згодом став він ревним учеником і помічником св. Апостола Павла. Жінці, а не чоловікові доручив св. Апостол перевезти листа з Греції до Риму. На кінці свого листа ось що пише про неї: „Поручаю вам Фиву, нашу сестру, що є служителькою церкви в Кенхреях, щоб ви її прийняли в Господі, як лицює святым і помагали їй, в якім ділі вас потребуватиме. Бо вона була заступницею многим і самому мені“. (Рим. 16. І). Бачимо з того, що жінка була підпорою християнства в ці часи та що навіть найважніші справи Церкви доручувано їй. Значить вона чинно апостолувала в Христовому винограді. Так само пише св. Павло про Евдію й Синтихію, що трудилися для Євангелії і разом з Климентієм та другими були його помічниками. (Фил. 4. 2). Треба згадати тут і про св. мученицю рівну апостолам Теклю, яку св. Амвросій називає другом апостола. Про неї читаємо в мартирології, що розумом, вимовою, багатством і впливами, а також вогнем і постійністю своєї віри та святістю свого життя навернула стільки душ для Христа, що сам св. Апостол Павло!

Про те, якими були жінки в перших віках християнства, як вони розуміли своє післанництво, пише Тертуліян в одній своїй науці про мішані подружжя християн з поганями: „Вірна жінка має бути послупна закону Божому. Зв'язана супружним узлом з супругом поганином, що того права не шанує, яким способом буде добре служити Богу й чоловікові? З огляду на чоловіка мусітиме коритися поганським, світським звичаям, моді й пустоті. Де знайде вільний час на побожні практики й молитву, якщо мусітиме слухати приказів свого пана? Чи за його дозволом піде спомагати бідну в Христі братію, відвідувати хворих, чи в ночі відірветься від його боку і прийде на Службу Божу, чи приступить до св. Причастя й візьме участь у наших пирах любови (агапах), які знані є поганам тільки з наклепів неправди? Котрий би то супруг поганин на це погодився?

¹⁾ Цікавих відсилаємо до двох прегарних книжечок, що появилися старанням його Преосвященства Кир Никити в Видавництві „Мета“, а саме „Жінка в парохії в апостольських часах“ і „Жінка в парохії в нинішніх часах“.

Чи знайшовся б такий, який дозволив би жінці піти до тюрми, до темниць, щоб поцілувати там кайдани наших святих ісповідників, умити їм ноги, і виповнити всі обов'язки гостинності супроти чужих, хоч це все наражує нас на ненависть невірних?" З тих слів бачимо, якою великою ревністю палали тодішні жінки в праці над своїм спасінням і як не забували ні на мить про душі ближніх і їх матеріальні потреби.

Не залишили вони нам ніяких писаних своїх статутів, таких які ми сьогодні видумуємо хіба на те тільки, щоб їх не виповняти, — бо для них Євангелія Христа Господа заступала всякі статuti.

Перша християнська неначе організація жінок, з першим своїм статутом з тих часів, це були діяконіси.

Обов'язком діяконіс було стерегти й давати лад у тій частині церкви, яка була призначена для жінок, збороняти входу тим, що не мали права там перебувати, оголошувати жінкам доручення єпископів, доглядати хворих, приготувлювати оглашених жінок до хрещення й служити їм при хрещенні, яке в тих часах відбувалося через занурення. Вони на це одержували особливе єпископське благословення, що не мало розуміється ніякого значення священничого рукоположення, бо Нікейський Собор виразно зачислив діяконіс до ряду світських людей. Оце ширше представлення діяльності жінок в апостольських часах дає нам змогу добре пізнати поважну співучасть жінок в апостольській праці для сучасних часів. Ця сила в нас не є використана, вона марнується та безкорисно пропадає. Тому католицькі жіночі організації мають велике значення не тільки для них самих і їхніх членів, але їх праця може принести великі користі суспільності, серед якої вони живуть, зокрема в першій клітині організаційного життя Церкви, в парохії, при наладнаній апостольській праці.

Справа жіночих чинів чи монаших згромаджень, як організацій св. Церкви з особлившою виробленою програмою, не входить у круг наміченого питання.

Скорим темпом вкривають світ сітки метких жіночих організацій, що відповідають своїм спеціальним вимогам і потребам часу. У нас, в Україні, жіноцтво здавендавна не було упосліджене, всеж таки поза вартними одиницями не витворило воно ніякої збірної, оформленої організації. Та ми задержимося на сучасних організаціях, що вже у нас існують. Коли в інших краях існують чисельні жіночі чи мужеські організації з різноманітними програмами й цілями, як власне освячення, поглиблення віри, особливе богочитання, діла милосердя і т. п., то ми наче б не відчували тих потреб. Бачимо це з того, що наш духовний провід не витворив такого розрізничкування, а пішов по лінії організаційного примітивізму, що не вимагав великого зусилля і праці й організував вірних без розбору в одних і тих самих братствах. Через це праця не мала своїх викінчених форм, а тим самим не давала, бо не могла дати, належних і тривких овочів. Нажаль посьогодні більша частина нашого духовенства не хоче визволитися з такого заскорузлого наставлення й держиться старих метод душпастирювання, страху ради якихнебудь обов'язків, ба що більше поширює ці методи далі, мовляв, ми бережемо традиції і т. п. Над життям наших братств по селах, а навіть по містах у більшій частині треба ломати руки, таке незадовільне їхнє життя.

Відай чи не тому справу корпоративної участі братств у Католицькій Акції перерішує сам Св. Отець негативно, не дозволяючи також на це і через зовсім відрубні та питоменні їхні завдання, що входять особливо в круг містики, всеж таки залишаючи їх існування для особливих місцевих потреб вірних.

Справа недотач, що скриваються по братських організаціях нам також не чужа, а всі вони це знані всім речі.

Вже в XVII і XVIII ст. ОО. Василіяни, Митрополит Й. Рутський і св. Свщ. Йосафат, почали були переціплювати на наш ґрунт Марійські Товариства, в яких становий і класовий елемент відіграє першорядну роль. Вони були єдиними й першими найпожиточнішими католицькими організаціями тих давніх наших часів. Нажаль ці організації, що вимагали особливого піклування, з сумерком нашого духового життя занепали.

Щойно коли передвісник Католицької Акції Св. Отець Пій IX. поручив в особливий спосіб Марійські Товариства, щоб їх закладати по парохіях для оживлення апостольської праці в церковному житті, в нас знову ідейні одиниці зпосеред духовенства почали організаційну роботу на тому полі. Почин тому дали й тепер ОО. Василіяни. Нажаль, належного розуміння для цієї справи в нас посьогодні нема, коли зважимо, що виказ з 1936 р. подає на цілу нашу Церковну Провінцію число всіх Марійських Товариств, себто молоді обидвох полів і жіноцтва, на 314, а в тому зазначає ще 85 як нечинні. Ці числа говорять самі про себе вимовніше, як якінебудь слова!

А прецінь на українському жіноцтві, зокрема на матерях, лежить велика відповідальність за наше будуче і за вічність. Нажаль, наше католицьке жіноцтво не здає собі з того як слід справи. Бачимо це хочби з того, що досі не здобулося на вироблення своєї еліти та верхівки. Немає в нас Союзу Жіночих Організацій, нема товариства жінок з вищою освітою, нема взагалі ніяких вироблених форм для дійсної такої самостійної організації. Марійське Товариство Пань у Львові донедавна не виходило поза рямці вузко контемплативного життя. Тільки останнє десятиліття зазначилося виявом католицького чину на ширшому форумі. Інші подібні організації, також студентства й шкільної молоді, це свої відірвані світи, без органічного зв'язку чи співпраці, чи діяння, а тим самим без сподіваних вислідів. Дотеперішні всі намагання ще й досі не ввійшли в стадію реалізації. Нам доводилось поробити дуже сумні досвіди і спостереження при вишукуванні організаційних форм для сучасних потреб українського католицького жіноцтва. Дійсно, невесело представляється тут наша дійсність. Спроби організації виказують жахливу недотачу людей, які мали б належне й основне ідеологічне оформлення, вироблений світогляд і добре світовідчуття. Збирання людей на швидку руку, як це в нас водиться, виказала тільки в соте несерйозність підпринять, що вже в своїх початках є засуджені на невдачу. Недотача запалу й апостольського духа не дає змоги запалити стихії і на овиді нашого національного життя, наш найздоровіший рух ще досі не зазначився бажаним успіхом. Найкраще це можна було доглянути на Жіночому Конґресі в Станиславові в 1934 р., скликаним „Союзом Українок“, як і в наших змаганнях з лаяцистичними формами сучасних наших організацій, що на останньому місці ставлять або зовсім таки виключають, як справу приватного характеру,

релігію, мораль і етику. Ці рядки приготуємо для історії; це не є товчення води в ступі, або розятрювання старих якихсь уросних ран у межиусобицях в жіночому царстві, чи справа особистих поранень. Пригадуємо це тільки тому, що історія любить повторятися, а історичні похибки бувають дуже мстиві.

Теперішній підхід до справ організації українського католицького жіноцтва виказує свої хибі в самому заложенні. Механічне створення організаційного центру не вистарчить ніяким чином до будування Царства Божого на землі. Інша річ ідеологічний центр, до якого створення у нас на жаль формально ще досі не дійшло. Його це справою мало бути піти в терен з належно виробленим пляном, глибоко зорати запустілий чорнозем і засіяти на ньому добрий посів і так на довшу мету, серйозно і з низів почати перш-завсе ідеологічну працю, ту працю, що має дати тривкі основи організаційні, вкладаючи там увесь запал і всі сили, щоб найскоріше надолужити занедбаня і втрати, які потерпіла наша Церква через нашу байдужність, лаяістичний дух, через оце питоме українське „все бери, а мене лиші“, „моя хата з краю“, „якось то буде“ і т. п. Цими першими клітинами нашого вишколу повинні були бути Марійські Товариства, ті, які Св. Отець Пій XI., творець Католицької Акції, назвав передшкіллям Католицької Акції. Не піде Католицька Акція без таких людей, які самі не будуть знати, що мають робити в кожній справі й у всяких обставинах, а які завжди будуть оглядатися за якоюнебудь зовнішньою спонукою. Тому першим етапом посилення Католицького руху повинна бути розбудова сітки Марійських Організацій, головню жіночих, які поглибленням життя віри дадуть почин релігійному рухові й його ударному виявові — Католицькій Акції, то є праці над обною суспільного ладу в українському народі на засадах науки Христа Господа і Його св. Церкви.

Треба перш-завсе розвинути ідеологічну працю, влаштуваючи хочби відповідні курси для інструкторок Марійських Організацій, яких завданням було б масово поширювати ці організаційні форми в терені й так дати вишкіл відповідним провідницям, і приготувати кадри людей до Католицької Акції.

З радістю приходиться принотувати нам тут, що в минулому році Марійське Товариство Пань у Львові влаштувало було такий інструкторський курс, без сумніву з подібною метою. Всеж таки воно такого широкого оформлення не дало, хочби тому, що не вдалося їй досі виробити провідної і рішальної позиції посеред нашого загалу. Думаємо, що наша теперішня метка Централі Марійських Організацій цього вже припилює й займеться гарячо тією справою та дасть, як дає всяку теоретичну і практичну програму, ба навіть потрібні інструкції й поміч не тільки майбутнім провідникам Марійських Організацій, але і всім членам. Коби лише було в нас більше людей охочих до праці.

Марійські Організації жінок є з черги звичайно колискою дитячих і шкільних організацій, як Христове Лицарство, Евхаристійний Союз і т. п.

До опіки й організації доросту в першу чергу покликана Церква й її організації. Нажаль, про це клопочуться всі, тільки не ми. Та щоб про це подбати і цілість життя вірних належно схопити, треба піднести рівень релігійної культури своїх членів. Наша релігійність

не може бути лиш невірничим виконуванням релігійних приписів, аскетичних практик, чи от собі звичаєм припинання св. Тайн. Вона не може бути інакша про будень, а інакша на свята. Вона мусить проникнути ціле наше життя, всі наші діла, навіть думки і бажання. Тоді щойно можна буде говорити про релігійне життя, про релігійну культуру і про її належний вияв. Та до того треба належного поглиблення життя віри. Треба ту велику силу душі, якою є розум, запрягти до того, щоб шукав і таки найшов Бога. Якщо цього не зуміємо зробити, грозить нам найбільший наш внутрішній ворог — девотерія. Така фальшива побожність це недоносок нежиттєздатних організацій, хоробливий новотвір превразливлених почувань. Її треба нищити з корінем, бо вона ширить упередження, а то й нехить до здорових католицьких організацій. Релігія без звязку з життям це карикатура, так само як життя без релігії це пустка й нещастя.

Відомо, що поляки зберегли здорове ядро нації в католицьких організаціях. Це вони наявно підчеркують і до того признаються. Перше місце серед їхніх різних церковних організацій, до яких належать треті чини законів ОО. Францішканів, Домініканів, Св. Вінкентія а Павльо і т. п. всеж таки мають Марійські Товариства. Крім того є в них Католицький Союз Польок із своїми відділами й Народова Організація Жінок з виразним католицьким обличчям. Існують ще спеціальні католицькі жіночі організації, а саме жінок з вищою освітою, Товариства Охорони Жінок, Філяреток і тим подібні, а всі зорганізовані в Об'єднанні Католицького Союзу Польок. Ці організації нотовані зперед часу проголошення Католицької Акції. З хвилиною проголошення Католицької Акції ці організації не тільки що не залишили своєї діяльності й не зникли, але одержали новий розмах і почали зразу тривку працю без якогонебудь відкладання і гайнування часу.

Тому хай нас не дивує розмах Католицької Акції закордоном чи хочби у польськім народі. Він був попереджений тихою, скромною працею католицьких організацій на місцях, тих організацій низових, що дали тривку основу сьогоднішній акції.

Закордоном надовго ще перед Католицькою Акцією організаційне життя католицьких жінок гуртувалося в так званих „Лігах“. Ці „Ліги“ в Італії нараховували з горою 50.000 членів, в Німеччині, в Кольонії: Der Katholische Frauenbund — 26000, в Австрії — стисліше у Відні — Die Katholische Reichs Frauen Organisation 30000, в Бельгії повстала ще в 1893 р. La Ligue des femmes chrétiennes à Bruxelles — 15000, у Франції La Ligue des Françaises — 10000, у Мецу в L'association catholique des Femmes lorraines, в Швайцарії в Фрибурзі La Ligue des ouvrières — 10000, La protection de la jeune fille, в Англії від 1907 Catholic Womens League — 3000.

В 1910 році зустрічаємося вже в Міжнародною Організацією Католицького Жіноцтва т. зв. „Міжнародною Унією“ що під цю пору об'єднує 59 народів з 25 мільйонами членів. Першу Раду Міжнародної Унії Католицького Жіноцтва вибрано на Конгресі в Брукселі 25 серпня 1910 р. Такі конгреси Унія відбуває що кілька літ, а останній відбувся на Великдень 1939. р. в Римі. Протектор конгресу бл. п. Кардинал Merry del Val віддав цю організацію під особливий покров Пречистої Диви Марії. Як урочисте свято Егзекутива Організації доручила святкувати день Її Благовіщення.

На ніякому Міжнародньому Конгресі Католицького Жіноцтва нас не було. Ми про це не подбали. Зате можуть наші жінки похвалитися сумної пам'яті участю в усяких інтернаціональних, масонських, безбожницьких і ворожих Церкві з'їздах чи конгресах...

Католицька Акція вичислених угорі організацій не нарушила, не знесла, ні їм не противиться, а навпаки дивиться на них як на базу своєї діяльності. Це відноситься й до організацій мужчин і молоді. Ще в червні 1923 р. Св. Отець Пій XI. підкреслив це виразно у своїй промові: „Належати до інших товариств це річ гідна похвали й поручення, належати до Католицької Акції це обов'язок“. Знов у Своїй Енцикліці *Ubi arcano Dei* каже: „Змінені умовини часу спонукують Католицьке Жіноцтво до об'єднання, щоб звернути Пресвятому Серцю Христа Господа престол і владу володіння в родині і народах“.

Жінка продовж віків усе віддавала Христовій Церкві великі услуги. Цим способом віддячувалася вона Спасителеві за відкуплення світу й привернення їй належного становища в цьому світі, яке по первородному упадку була втратила більше навіть від мужчин.

Новина отже не в апостолуванні жінки, як помічному засобі душпастирської праці духовенства, але у формі сучасної організації, що вишколює і провадить це апостольство, в великій організації об'єднання католицького жіноцтва. Нові і важкі потреби домагаються такої організації і в нас.

В Римі в 1908 р. повстало „Об'єднання Італійського Католицького Жіноцтва“, як природна й належна реакція проти першого конгресу „Національної Ради Італійського Жіноцтва“, що видвигнув був постанову скасування релігії в школах. В Медіоляні в 1915 р. під опікою Кардинала Феррарі заложено „Товариство жіночої Католицької Молоді“, щоб дати молодим дівчатам свідомість власних християнських сил. Це товариство давало дівчатам опіку, заохоту до праці й відповідне наставлення до життя. Вже в 1919 р. ціла Італія була покрита тими організаціями. „Об'єднання Італійського Католицького Жіноцтва“ ділиться на три відділи, а саме: 1) „Союз Італійських Жінок“, 2) „Союз Жіночої Молоді“, і 3) „Союз Студенток Італійських Католицьких Університетів“.

Св. Отці Пій X., Венедикт XV і Пій XI в особливіший спосіб благословили працю тієї організації й не раз висказували їй Своє признание у Своїх відручних листах. Всі повинні собі запам'ятати слова Св. Отця Папи Пія XI, сказані дня 23. травня 1923 р., які є повторенням того, що проголосив у Своїй першій Енцикліці, а саме, що Католицька Акція, а отже й „Об'єднання Італійського Жіноцтва“, що творить її частину, належить тепер з одної сторони до пастирської служби в Церкві, а з другої сторони є складовою частиною християнського життя.

В своїм листі з дня 19. січня 1924 р. до Кардинала Серафіні ось що пише Кардинал Гаспарі: „Душпастирі переконуються ненастанно, як цінною частиною їх завдання є праця в Католицькій Акції, а особливо в Католицькій Акції Жіноцтва, бо як одна, так друга в цих сучасних тяжких часах для родин і народів є середником Св. Провидіння, що скриває в собі ядро християнського відродження, на яке всі так нетерпляче ждемо“.

Щоб краще представити образ цілості Католицької Акції, по-стараймося вкортці подати її програму в Італії, яку сам Св. Отець намітив і яку треба в нас відповідно до обставин розробляти та перекладати.

Ця програма подвійна. Перша частина, загальна, обговорює права участі жінок у Католицькій Акції в Італії. Вказує на те, як великою почесною є йти слідом перших християнок і з самовідреченням і посвятою служити Богу й Церкві та боротися за св. Віру. Друга, спеціальна, намічує подрібні точки діяльності жінок, удухотворені католицькими засадами й примінені до сучасних конечних потреб батьківщини.

Виконання спеціальної частини кладе знову свої такі вимоги: розв'язка жіночого питання з точки католицького погляду; дослідження протирелігійних струй, що загрожують жінці в покликанні, яке їй Боже Провидіння начеркнуло. Два відбуті в тому часі (1924—1927) конгреси „Національної Ради Італійського Жіноцтва“ й їх антирелігійні внески означували самі собою грозу положення. З ділянки спекулятивної, теоретичної приходить практична: моральне життя одиниці, родини й нації згл. держави.

Конечною річчю є не тільки знати всі ті справи, але дати належну розв'язку сучасного жіночого питання, в належному світлі правд св. Євангелії та дати їм тривке обосновання, щоб ворожі струї не розложили й не зломали суспільності. „Об'єднання Італійського Католицького Жіноцтва“ старається ту мету досягнути установленням у своїй Головній Раді „Секретаріату Культури“, що існує як технічний, дорадчий уряд. В Дієцезальних Радах — Дієцезальні Секретаріати працюють так, як технічний уряд у Головній Раді, й розгортають у терені свою діяльність за поміччю місцевих Союзів Культури, товариств, що особлившу працю посвячують розв'язці жіночого питання. Відповідальна діяльність жінок, спирається на студіях, що саме їх приготавляють до тієї праці. Вони там зазізнаються з різними небезпеками, дають вказівки, як їх поборювати й унешкідливлювати, розшукують, видвигають і актуалізують дійсні потреби суспільності та намагаються їх вдоволити. Відси випливає подвійна загальна діяльність.

Дальшим завданням на релігійнім полі є зберігання релігії, її оборона і пропаганда (3 арт. статуту). На педагогічному полі змагання до християнського виховання молоді, навчання релігії в школі та належна розв'язка всіх справ, що входять у круг шкільного питання.

На суспільному, громадянському полі займається ця організація питанням моральності й спішить усім назустріч з своєю моральною поміччю.

Матеріальна діяльність обіймає всі ділянки помочі для працюючих клас, опіку над матерями, дітьми, вишукування праці і творення вар-статів праці та підпирання добродійних інституцій відповідно до їх потреб.

Переходимо до кружків. Їх загальна програма має на меті вести безпосередню Католицьку Акцію на місцях. До того служить: пропаганда католицького освідомлення й належна розв'язка проблем жіночого питання, а відтак релігійна і громадська праця, відповідна до потреб і сучасного духа.

Виконання тієї важкої програми вимагає добре підготованого кадру працівників. Це завдання спеціальних відділів, яких ціллю є вишукувати відповідних кандидаток, давати їм належний вишкіл і помагати їм налаштовувати працю на місцях. Щоб ці приготування краще відповідали потребам Католицької Акції, встановлено рівнобіжно з такими організаціями мужчин і три подібні відділи жінок. „Наше об'єднання — сказав Св. Отець в промові дня 17. вересня 1922 р. до членів Об'єднання Італійського Жіноцтва — не є складне так, якби то могло на перший погляд видаватися, але є в своїй організації просте і метке. Тільки три відділи, як Трійця совершенна: Католицьке Жіноцтво, Католицька Жіноча Молодь і Католицьке Жіноче Студентство, іншими словами: досвід життя, цвіт і скарб найкращого віку, висока освіта й велич знання, ось те все, що потрібне: світло і сила, розважність і досвід!“

Щоб краще зрозуміти цю організаційну схему додамо кілька ближчих пояснень.

Завданням жіночих кружків є приготувати жінок, відповідно до їх покликання, що їм св. Провидіння доручило, а саме до материнства в подвійному значенні: природного і духового.

Завданням кружка жіночої молоді є дати релігійно-громадське приготування до життя, як матері, сестри-монахині, чи як світської апостолки.

Завданням кружка жіночого студентства є відповідно приготувати студентку до її інтелектуальної християнської місії і до плекання і впровадження думок і католицького життя в науку і на університет. Це так звана місія італійської католицької жіночої інтелігенції.

Щоб улегшити і вможливити всім вхід до кружків і відділів, їх творення і працю, жіночий кружок має в своєму проводі представницю різних класів і станів. Є там робітниця, селянка, урядничка, особи з високою освітою і подібні. Знов Жіночий Кружок Молоді ділиться на секції по науковому цензусі, або по заняттю: як робітниця студентки, вчительки, юристки, уряднички, служниці, без очеркненого заняття і т. п.

Ця організація має свій організований доріст, що є резервуаром її живучих сил. Цей доріст гуртується в кружках кандидаток-аспіранток і вєняминків-любчиків. Любчики, це наймолодші члени, дівчатка, що почали 7 рік життя. Так приготує ця організація свій доріст до праці у своїх рядах, а згодом в Об'єднанні.

На останок ще кілька слів про спеціальну програму О. І. К. Ж.-ва. Завданням організаційних клітин О. І. К. Ж. є її належно вичерпати і здійснити. Вимоги її зясовує до подробиць статут.

Програма релігійного вишколу має приготувати жінку на активну католицьку діячку, її родинний вишкіл на добру матір. Знов суспільна й державницька програма дбає про добру патріотку, громадянку.

Релігійний вишкіл має доповнити й відповідно поширити ці застави, що їх членка одержала в інших відділах О. І. К. Ж., а саме, зберегти в неї й належно розпалити ще більше апостольського духа, яким повинен жевріти кожний добрий католик, якому залежить на славі Божій, спасінню душ і тріумфі св. Церкви. Програма релігійного вишколу охоплює не лиш теоретичне навчання, але дає, спо-

нуки до внутрішнього будування досконалости, тому заохочує й обов'язує до частого приймання св. Тайн і плекання особливого культу Матері Божої, Серця Ісуса і Пресвятої Евхаристії.

Програма родинного вишколу розвиває по своїх кружках ніжність материнського почуття й дає належну підготову членкам до того покликання жінки, якого від неї домагається Сотворитель. Та програма ясно начеркує рямці місії жінки, зясовує покликання до материнства, велич і шляхотність її обов'язків як матері при немовляти, при хорих і бідних.

Далі обговорює св. Тайну Супружжя, цю основу християнської родини, одну, нерозривну. У своїх кружках поширює культ Пресвятої Родини з його особливими обов'язками. З тією справою лучиться програма релігійного, морального й гігієнічного виховання дітей та зясування материнської відповідальности не тільки за дочасне, але й за вічне життя дитини. Вкінці програма вичерпує господарську ділянку, а саме справи ведення дому, його управи, порядку, гігієни, ощадности і т. п.

Програма державницького виховання, розвиває в членках належне почуття відповідальности за розвиток чи упадок релігійних і моральних умовин життя батьківщини й народу та підносить і запалює патріотизм духа в своїх організаціях вогнем жертвенної праці на кожному місці для добра Церкви й народу. Ця програма дає належне зрозуміння місії св. Церкви в суспільному питанні і практичне її примінення. В її круг входять досліди з ділянки головних завдань школи, обов'язків людей супроти праці, зокрема жінок, яких скеровує до праці домашньої, далі відносно опіки над молоддю, немовлятами й молодими матерями, відносно помочі і добродійности та справи участі жінок у політиці й державному житті (добродійні заведення провінції, громади, патронати, публичні інституції і т. п.)

Програма не поминає й незамужніх жінок, що скінчили 25 літ життя. Ось що в ній знаходимо: група тих жінок має мати свої определенні чинності, а невпинний приплив нових сил має її відсвіжувати й оживляти. Їх діяльність не колідує з діяльністю існуючих згромаджень чи монаших чинів. Їх праця має виручувати замужні жінки, що мусять увесь час посвячувати родині, а на старості літ не є в силі вже належно працювати. Впрочім бувають такі нагоди в парохіяльній праці, в Товаристві О. І. К. Ж., що не належать до обсягу діяння молоді ані жінок, які можна їм доручати. Сходини їх кружків повинні відбуватися окремо від інших, бо тільки в цей спосіб краще можна створити їм потрібну атмосферу та допомогти їм в апостольській праці, зокрема тим, що до неї чують особливе покликання.

Жіночим організаціям в Італії Св. Отець висловив особливу похвалу в відручнім Своїм письмі з травня 1924 р. ось якими словами: „Признаю нашим ревним католицьким діячкам заслугу, яку Св. Апостол Павло признавав нераз жінкам сучасного свого часу“.

Так вкоротці вичерпали ми програму К. А. в Італії. Справа її здобутків за десятиліття її існування виходить поза границі наміченої статті. Все ж таки зазначити треба, що переходять вони всі наші можливі сподівання. Це один великий тріумф відродженого життя віри в італійському народі, а відси початок його величі, потуги

й слави. Муравлина праця католицьких організацій, що дала належне поглиблення життя віри вірним, не пішла там, очевидно, на марне. Вона дала тривку, непорушну основу католицькому чинові й належний розмах К. Акції та її надсподіваних успіхів!

Безсумніву, що на італійській програмі К. А. спиратиметься програма нашої У. К. А. На це недвозначно вказують у своїх пастирських листах наші Владики, які в тій справі видали вже два свої Архієрейські Послання. Нажаль справа її організаційного оформлення бореться з великими труднощами різного характеру. Все ж таки це не повинно здержувати ні на мить праці, яка має лягти в основу нашої К. А. й дати нам людей, що до неї взяли б і її належно повели. Без тієї основи й без людей, навіть найкращий статут нічого не вдіє, тимбільше справи не рушить вперед ніякий наказ, а з фікцією паперових успіхів чи здобутків та самодурства час уже нам разнавсе скінчити.

Тому нашим найбільшим завданням має бути посилення праці над собою, над поглибленням життя віри. Та праця мусить бути інтенсивна і плянова. Ми маємо в короткому часі надробити весь наш час змарнований на безділлі. З отупіння збудити маємо наш нарід, збудити маємо живу віру предків наших, віру св. Володимира Великого, а наше жіноцтво хай збудить у собі духа св. Княгині Ольги! Хай грімко несеться наш голос до верхів київських гір, осяяних благословенням св. Ап. Андрея Первозванного і скроплених живою кров'ю нашої нації на тернистій дорозі своєї Голгофти. Хай звук його стане віщим голосом нашого відродження, голосом воскресення!

Віднова посвяти Пречистій Діві Марії, яку колись був зложив наш нарід у славні часи Великого Князя Ярослава Мудрого, не сміє бути тільки гарним переминаючим моментом чи пустим звуком, а дійсністю, творчим актом обновленого життя. Вона мусить остаточно збудити нас до праці, до відбудови руїни, до будови царства Божого на нашій землі! Крайня пора нам шукати спонук до того чину там, де вони є й де їх можна найти! Знову заправу до К. А. треба створити з тих норм, що під сучасну хвилину не справляють нам ніяких організаційних труднощів і які назавжди остануть позитивним вкладом у наше життя.

Маємо надію, що активізм нашого жіноцтва й його апостольство збудить увесь наш загальний дрімучий сну й на шляху віри запалить для нашої нації нові вогні невмірущого чину у пам'ятний цього-річний Ювілей 950-ліття Хрещення України!

Не зриваючи одної хвилини, тільки безупинним напруженням і безупинними жертвами аж до крові і смерті многих поколінь двигатиметься народ. І легше часами кров пролити в одній хвилині ентузіазму, чим довгі літа з трудом сповнювати обов'язки і двигати спекоту дня і жар сонця і злобу людей і ненависть ворогів і брак довіри своїх і недостачу помічі від найближчих, і серед такої праці аж до кінця виконувати своє завдання, не чекаючи лаврів перед перемогою, ані винагороди перед заслугою!

Митрополит Андрей, Слово до молоді.

РЕЛІГІЯ СУЧАСНОГО „ІНТЕЛІГЕНТА“

Релігію багатьох сучасних інтелігентів характеризує зовнішність і поза. Релігія така — німці звуть її *Scheinreligion* — не має, очевидно, нічого спільного крім назви з правдивим зв'язанням (*religio*) кожної думки, слова і діла, цілого життя, його радостей і терпінь з Господом, Паном неба і землі. А проте ця немов би релігія має чимало ісповідників і оборонців, нажалі, серед провідних кругів інтелігенції. Тому, здається, не буде втратою часу, коли подамо в перекладі на нашу мову аналіз цієї „релігії“, знаменито написану L. Kindt-ом у книжці п. з. „*Geisteskampf um Christus*“ (Berlin 1938). В наші бурхливі часи добре застановитися над справою, що має глибше значення від злободневних сензацій.

Перекладач.

Початок сучасного „інтелігента“ датується щойно від часів упадку християнства й німецької культури, від часів упадку антику і природознавства, що спільно творили одну культуру барока. Коли цей прецікавий твір почав хитатися — дарма, що пам'ять про нього дуже жива, — тоді появився тип „освіченої людини“. Не вніс він, що правда, якоїсь нової сили, що розв'язувала б життєві суперечності й конфлікти, що зуміла б покласти тверді основи під розвиток вищої культури. Він щонайбільше роздумував над „синтезою“, радо складав усякі причинки до неї, але не брав на себе ніякої відповідальності. В такій атмосфері минуло йому життя, подібне у всьому до малп'ячого життя з другої руки.

Вслід за катастрофою упадку барокової культури йшов важений у наслідках розділ між розумом та вірою. Немов Гераклі, боролася надаремно людина тієї міри, що Ляйбніц, із поширенням цього жакливого розділу.

Бо розділ зростав щораз більше до границь соціальної прірви. На одній її стороні розтаборилися широкі маси побожного народу, на другій — помітно зростаюча верства „освічених“. Давніше суть освіти була та сама: в усіх хрещених — кристалізувалася ця освіта на великих правдах віри християнської релігії. Ще Гегель обстоював у своїй філософії, що в дійсності він прямує до того самого, про що вчить малий катехизм.

Тепер настало замішання у людському житті: настав поділ національної збірноти на людей „простих“, але релігійних і „освічених“, але далеких від віри. У цьому поділі міститься врешті решт теж і сьогоднішнє важке положення, в першій мірі положення Церкви.

Теперішній стан має всі признаки упадку: та ж „люди прості“ щораз більше втрачають віру (що зарезервована лише для люду нидіє й гине!), а з другого боку „освіта“ т. зв. „еліти“ стає щораз більше сумнівною.

„Освічений“ не причалив ні до Канта, ні до Гегеля, не придбав собі теж на місце християнської науки наукових чи хоч би псевдонаукових відомостей про природу. Він знає про все, але нічого не знає основно й добре. Возиться зі своїми естетичними й ідеалістичними потребами, або принайменше вдає, що ці потреби йому не чужі, щоби більше, готов навіть признати християнську „традицію“, очевидно лише тоді, коли вона не має нічого спільного з догмою, коли можна цю традицію в кожній хвилині кинути між старе залізо.

Він навіть признає деяку вартість релігійним діячам, борцям за правду, доцінює значення містики й релігійної музики. Це ж усе, в його розумінні є складовою частиною культури, незаступним добром міщанських звичок і побуту. З цього, розуміється, зовсім не виходить, щоб „освічений“ ставав до боротьби за ці добра. Принагідно у „тісному кружку“ іноді скаже, що тут або там грозить небезпека — але ніколи й пальцем не кивне в обороні zagrożеного добра, щоб тільки не наптити собі неприємности або матеріальної втрати. Уся мудрість Плятона, вся сила Бетовена, вся радість науки Христа безрадно уступають місця загальному бажанню вигоди, залежної від доброго конта в банку, від гарної кам'яниці, елегантного авта, приємної прогульки. „Освічений“ може жити зовсім добре без біблії, аби тільки дома була лазничка, бо життя тратить без неї вартість.

Релігія звичайної освіченої сьогоднішньої людини це простий і необмежений матеріалізм, що не має відваги отверто признатися до матеріалізму й тому прикриває свою наготу естетичними, ідеалістичними, а навіть християнськими прикрасами. Отже не можна дивуватися, що такі „освічені“ не є основою ні для держави ні для Церкви. А коли живуть і досі, — то лиш тому, що сильна держава запевнює їм матеріальне існування, а Церква, якої „і врата адова не одоліють“, мовчки дає їм змогу користати із своїх ідеальних дібр.

Освічений з минулих часів спирався на якийсь світогляд, сьогоднішній „освічений“ обходиться без нього. Безупинне скакання поміж поглядами дозволяє йому держатися на дереві життя, так як вивірці, що нераз впала б долину, коли б на довше затрималася на гнучкій гіляці. Цю постійну рухливість „освічений“ називає модерністю. Нічого так не боїться, як закиду, що він далекий від сучасности. Він завсіди хоче бути на вершку доби, хоче йти з молоддю й бути свободним від усіляких забобонів — але разом із тим він найбільш відстала людина на цілیم світі. Бо його „модерність“ і „сьогочасність“ сягає лиш так далеко, як на це дозволяє філософія вивірки.

Байдужність загалом є його силою. Найгірше, що його може стрінути, це поява ангелів і демонів в його дбайливо береженій уяві. Нічого більше він так не боїться, як приходу Господа на землю, як вертикального удару меча Божої Правди — він, що живе як плазун, що молиться до „теорії еволюції“, як до якогось фетиша. Його прямування до модерности є нічим іншим лиш страхом, невисказаним егізистенціальним страхом перед вічною актуальністю Бога.

Рухливий на подобу Меркурія (рухливість цю уважає за особлившу „живучість“) все таки живе на землі відгороджений від другого світу наче в передкімнаті існування. Не було ні одного „останнього питання“, на яке він не хотів би відповісти. Але далі поза охоту не виходить і тому його життя — це передкімнатна вегетація. Крізь діраву одіж (більше пантеїстичну або ідеалістичну) добувається чистої води атеїзм і тому годі дивуватися таким фанатикам правди як Фосрбах і Ніцше, коли вони з найбільших злочинців здирають маску, щоб тільки виявити світові всю правду. Їхня критика приложила сокиру до коріння всякій філософії „освіченої людини“. Те саме вчинила сокира большевизму, який так говорить до „інтелігента“: „В дійсності, ти сам не віриш у те, що говориш: поправді ти вже належиш до мене. Пропало! Ти програв свою партію!“ Бо як

предтечею політичного більшовизму є всякі volks-front-и, так предвісником релігійного більшовизму є атеїзм, що до нього веде потайна релігія „інтелігента“.

На таку думку інтелігент, очевидно, якнайсильніше обуриться, й покличе на свідка свою віру в Бога, таку нібито далеку від атеїзму. На цьому місці треба б підкреслити, що цю віру інтелігент справді трактує поважно, — але разом з тим треба запитатися, чи віра „інтелігента“ дійсно відноситься до правдивого Бога? „Вірую в Бога“, „не жию без віри“, — ці й тим подібні слова це звичайно лиш дешева полова, конвенціональні фрази, поки не дізнаємося, про котрого бога, про котру ісповідану віру йде мова. Бо християнин добре знає, як легко перейти межу, що лежить між вірою й атеїзмом (іноді про це може рішити одно питання: „Невже Бог так сказав...?“), знає теж і те, що істнує „віра в Бога“ (якийсь реквізит в освітнім крамі), яка є явним початком атеїзму. Бо діавол нічого так знаменито не вміє робити, як захвалювати свою гидоту релігійними кличами. А часто приходять він до нас прихований під безліччю релігійних і віроісповідних форм, але на щастя є один, щоправда одиникий, але й непомильний засіб, щоб пізнати, чи якась голосна віра походить від Бога, чи від Його противника. Тим непомильним засобом, *experimentum crucis*, є християнська молитва. Коли християнин починає молитися, тоді тікає сатана. Де нема молитви, там він починає господарити по своєму, не зважаючи зовсім на всю голословну „побожність“.

Діється так тому, бо в молитві (і це власне є її змістом!) кличемо Господа Бога, — бо в молитві признаємо Бога нашим дійсним Богом і Суддею, бо молитва це практична справа у вірі в невидиме й далеке. Лиш той, що молиться, признає правдивого Бога, лиш він розуміє змісл справдішньої віри. В молитві мовкне необовязковість, кінчиться фраза, на місце порожніх слів приходять дійсність. Тільки таким способом, — на наших колінах, — маємо змогу пізнати суть віри в Бога і достойний спосіб співжиття з Найвищим Маєстатом. Хто не вміє молитися — ніколи до того не дійде.

„Віра в Бога“ сьгоднішнього „інтелігента“ зо справжньою вірою християнина має лиш спільну назву. Тепер стає ясним, чому релігія „інтелігентів“ є з конечности релігією без молитви: вона ж не знає ні Божества, ні сути віри, в дійсності це звичайне безбожництво, дбайливо прикрашене релігійним аргументом.

Те все стає зрозуміле, як зіставити цю сповідну релігію „інтелігентів“ із іншими правдами християнської віри. Непохитним аксіомом swojego світогляду „інтелігент“ уважає таку думку: „В Бога, розуміється, я вірую, не вірую зате в церковні догми, як нпр. в догму про первородний гріх, про Евхаристію, про ангелів, воскресення із мертвих і т. д.“ Таке признання, здавалося б, виглядає оригінально й „релігійно“, немов би то інтелігентові дійсно залежало на чистоті віри, тут і там викривлюваній людськими вигадками (вигадками священників)! В дійсності така бесіда, це найзручніше діявольське потягнення. Лиш релігійний шарлятан зуміє — теоретично! — відділити „чисту“ віру в Бога, як очевидну дійсність, від „церковних догм“, як здогадних людських вигадів. Провести такий поділ потрапить лиш той, хто визнає сповідного бога і сповідну релігію. За те той, що зустрічає дійсного Бога, Пана неба і землі, хто ви-

знає в Нім свого Суддю, що справді вірить і з віри живе, що дійсно змагає до сповнення першої Божої Заповіді — той у догмах не може бачити нічого іншого, лиш дзеркало своїх власних гріхів і упадків, жах отвертого пекла, надію на воскресення з мертвих, дійсність світу „сильних героїв“ отожд ангелів, що волю Господню сповняють. Хто дійсно живе згідно з першою заповіддю, хто веде життя молитви, — той тим самим признає, як самозрозумілу дійсність, правду всіх інших догм. Усякий поділ релігії на справи засадничі й маловажні тратить для нього сенс.

Поправді то ми не віримо в першу чергу в Бога, а в другу чергу „додатково в ангелів, пекло, чи що іншого“. Вірячи кріпко в Бога, віримо теж беззастережно в ангелів, в останній суд, в небо і воскресення з мертвих. Основна догма, Бог і Його вічний маєстат, є для справді віруючого такою могутчою дійсністю, що немає нічого ні на небі, ні на землі, що не мало б на собі Його знамени, що не слухало б Його волі, що не служило б Його справі, що не брало б участі в Його існуванні. Хто вірить в ангелів, в пекло, у гріх, у дійсності не вірить у те, що є поза чи поруч Бога. Його віра в пекло, ангелів, в гріх і воскресення це тільки ступні й мірило віри в самого Бога.

Ось чому основної похибки допускається той, хто думає, що інтелігент тим різниться від християнина, що визнає „чисту“ віру в Бога, а той вірить ще в якісь „вигаді“ священників. В дійсності тут не йде про ісповідання мінімальних і максимальних догм, тільки про віру й невіру. Інтелігент стоїть далеко від правдивої віри в Бога, тому не знає, що робити з небом і пеклом, з ангелами й демонами. Коли б він справді зустрічався із Всемогучим (коли б умів молитися!), тоді розумів би неодноразово про гріх і вину, про страшний суд і відкуплення. Він не признає догм, бо не знає Бога. А тому, що не може знайти Бога, закидає богословам, що вони своїми догмами заховали перед ним дорогу у світ вічності. Таким чином ця „інтелігентська“ й поменшена віра в Бога є нічим іншим, як тільки фігмовим листком атеїзму.

Європа почала світоглядкову дискусію над „великими й загальними проблемами“ щойно від часу, коли західний (Вольтер) і жидівський (М. Мендельсон) дух увійшли в тіло і кров європейської культури. В добі розквіту барока нікому навіть не приходило на думку, щоб „у загальному“ дискутувати н.пр. про ангелів. Щонайбільше йшли тоді спори про вибрані питання з ангелології, отже про метафізику ангелів, про їхній вплив на людське життя, про зв'язок тієї науки з іншими догмами, отже з догмою про Боже Провидіння, з догмою про відкуплення і т. п. Дискусії над тими субтельними догматичними питаннями доходили нерідко до таких меж (іноді сторожа мусіла успокоювати дискутантів), що сьогодні навіть „колючі загальні проблеми“ не мають сили викресати чогось подібного.

Як це розуміти, що наші предки, зовсім не глупіші від нас, так радо й так поспішно, іноді на смерть і життя, боролися за ці догматичні справи? Певно прочували, що рішення: вірити чи не вірити, залежить саме від тих дрібних питань, що діавол займається не так „великими основними проблемами“ (Христос — Бог чи чоловік, віра у цей, чи другий світ, віра чи невіра і т. д.), як радше малими питаннями, до котрих притаєно входить крутими стежками діалектики, через що саме у розгляді цих дрібних справ треба незвичайної обе-

режності. Нераз висміяна *rabies theologorum* добачувала — немов пророчим зором — в захитанні хочби найменшої догми, ба навіть в її перенесенні на інше місце теологічної системи, прикру можливість захитання всього християнського світогляду. Діявол — це витривала штука, а перша пядь утраченої землі рішає нераз про долю цілого краю. „*Principiis obsta!*“ було кличем наших дідів м. і. і з тієї причини. За те повинні ми їм дякувати. Їхня боротьба не була непотрібним богословським спором. Була вона радше — навіть у своїй крайності — непереможною обороною перед демонічними силами, що й досьогодні не перестають загрожувати християнству. Бо власне боротьба за поодинокі питання допомогла сатані провести у життя те підступне діло, що зветься добою освічення. Сатанічні сили почали свій великанський наступ на теологію й Церкву щойно з хвилиною, коли на місце теологічної дискусії про вибрані питання прийшла дискусія про „великі загальні питання віри“. Тепер почали питати про те, що „дійсне“, а що „недійсне“, немов би наука Церкви не була організмом, немов би в усіх догмах не кружляла та сама кров християнської віри, немов би ампутація чи інфекція одних частин не грозила смертю решті тіла. Наші предки з часів барока, досліджуючи мікроскопом (а були вони правдивими „мікроскопічними богословами“,) заключали зовсім правильно з одної краплі крові зараженої бактеріями про можливість зараження всього кровоного обігу, а навіть про можливість знищення всього організму. Таким чином боронили вони дуже успішно, хоча здавалося б способом д. далеким і довільним і науку про ангелів, св. Євхаристію, останні речі і т. д., отож великих справ християнської віри. Великі рішення мають місце не лиш у світовій історії, — іноді приходить на них пора і в часі впертої герілли (партизанки).

„Інтелігент“ не вірить у правдивою Бога, хоч на кожному кроці говорить зовсім інакше. Більше як чого, боїться він зустрічі його існування з тим дійсним Богом. Тому боязливо голосить докруги, — кидаючи громи на теологів — немов би тут ішло тільки про непорозуміння між богословами про теологічні проблеми, про питання предестинації, ангелів, воскресення з мертвих і т. д., що невідклично підривають довіря людини до себе та приневолюють до молитви перед престолом Всемогучого Бога.

Надутий неначе пава „інтелігент“ радо вдається в дискусію про „загальні великі проблеми“, радо йде полювати у вигідні нетрів всякої необовязковости. Не маючи відваги, щоб нести крізь життя важкий хрест і тягар віри в Бога, направо й наліво кидає порожніми словами про „Всемогучого Бога“, при чому має лице хвалити свою, мовляв, очищену побожність і зневажати тих, що — навіть в його розумінні — ведуть повне муки й жахливого героїзму життя правдивої віри. „Інтелігент“ ніколи не переступає меж сфери „ідей“ і „потреб емоційного життя“, з приємністю дискутує про існування Бога, про релігію, про „конфесійні забобони“, так „у загальному“. Поважна розмова на релігійні теми повинна вести до конкретних постанов, у ділянку практичних рішень, але перед нею інтелігент утікає всіми дорогами, щоб тільки його не здемакували. Коли йде мова про етику, справи представляються аналогічно. Інтелігентові треба свободи рухів, другим міцних посторонків. До цього дуже добре надаються загальні поняття (про добро і зло, про мораль панів і рабів.) Найліпше чується

інтелігент „за плотом“, бо справді, до чого б то дійшло, коли б так деякі справи — згадати б тут лише про брехню, подружжя, клевету, терпеливість, молитву — інтелігент приноровив до себе. Тим чином усі ці догматичні й етичні питання, що з Божої волі існують і в сумі творять те, що зветься життям, „інтелігент“ відкидає в комору підсвідомости. Тут збираються вони у неспокійний і темний струм підземної меланхолії, що проявляється назверх у рухливій діловитості, далекій від справ духа. Ця атмосфера запаморочує і вбиває серце інтелігента. Не зазнав він ніколи терпіння віри, ніколи теж не пізнав щастя, що дає віра. Його життя — то життя у передпокою.

Переклав

Яр. Стиряньський.

Е. Титинська.

СПРАВА КОНСОЛІДАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА НА ТЕРЕНІ „СОЮЗУ УКРАЇНОК“

Представниці українського католицького жіноцтва, об'єднаного в усіх католицьких жіночих організаціях, свідомі свого дієвого післанництва, переконані, що краще майбутнє нації можна вибороти тільки зєднаними силами, консолідацією всіх конструктивних елементів нашого зорганізованого життя, вважаючи консолідацію всього українського жіноцтва за невідкличну konieczність та за наказ совісти кожної українки супроти грядучих подій — дали почин до зреалізування цих консолідаційних стремлень, звертаючись у цій справі до проводу „Союзу Українок“, найбільшої української жіночої організації — хоча поміж українським зорганізованим католицьким жіноцтвом та Проводом „Союзу Українок“ існували бувало великі ідеологічні розходження, — що не дозволяли співпрацювати великій частині віруючого жіноцтва з цєю хосенною народньою організацією.

Супроти цього треба було довести до порозуміння поміж представницями цих організацій. Така в'яснювальна конференція відбулася дня 26. листопада 1938 р. в Генеральному Інституті Католицької Акції в приявності делегаток усіх українських католицьких жіночих товариств та голови „Союзу Українок“ п. Мілени Рудницької і п. Константи Малицької. Друга така конференція відбулася в дні 26. січня 1939. р. в домівці „Союзу Українок“ у приявності членів Голов. Виділу „С. У.“ і трьох делегаток зорганізованого католицького жіноцтва, яким доручено письмо, де були з'ясовані точки, що мали стати основою консолідації всього українського жіноцтва на терені „Союзу Українок“. Делегатки католицького жіноцтва, які не одержали повновласти вирішити цю справу на цім спільнім засіданні, — прийняли до відома предложені їм умови консолідації, полишаючи вирішення тієї справи представницям усіх українських католицьких організацій, які 18. лютого 1939. р. і 1. квітня ц. р. відбули в цій справі нараду над предложеними Управою „С. У.“ точками.

Точки ці виглядали ось так:

1. При найближчій зміні статуту Центрального Українського Жіночого Т-ва „Союз Українок“ у Львові Головний Виділ зголосить Загальному Зіздові Т-ва внесок вставити в статут Т-ва постанову

такого змісту: „Діяльність Т-ва спирається на засадах християнської релігії і етики“. Однак Головний Виділ „С. У.“ зауважує, що зміна статуту, з уваги на формальності й кошти з тим зв'язані, не може бути, принаймні в найближчому часі, актуальна.

2. Головний Виділ приймає на своєму найближчому засіданні заяву, що діяльність Т-ва спирається на засадах християнської релігії та етики. Ця заява буде зафіксована в протоколах Головного Виділу „С. У.“

3. Головний Виділ „С. У.“ погоджується на те, щоб Комісія Матка, яка представляє Загальному Зїздові листу кандидаток до Головного Виділу, засягнула в тій справі opinii католицького зорганізованого жіноцтва і між представленими кандидатками до Головного Виділу були його представниці. Головний Виділ „С. У.“ погоджується також, щоб представниці католицького зорганізованого жіноцтва засідали в комісіях Загального Зїзду Т-ва. Однак Головний Виділ „С. У.“ вияснює, що згідно з постановами статуту Т-ва і до Головного Виділу „С. У.“ і до комісій Загального Зїзду можна ввійти тільки як член Т-ва, а не в характері представниці іншої організації.

4. Українське жіноцтво, згуртоване в українських католицьких жіночих організаціях, признає Головний Виділ „С. У.“ за провід українського жіночого руху та порішає вступати масово в члени „С. У.“ й лояльно в ньому працювати.

5. Головний Виділ „С. У.“ та католицьке зорганізоване жіноцтво подадуть до прилюдного відома факт узгодження всіх спірних питань, що буде зроблене в окремому комунікаті, устійненому за спільним порозумінням.

Констатуючи, що точки дорученого кат. делегаткам письма — 1. 2 і 3. відповідають точкам узгодженням на спільному засіданні представниць зорганізованого католицького жіноцтва з представницями Проводу „Союзу Українок“ в дні 26. XI. 1938, року що до четвертої точки, яка не була на спільному засіданні, пояснюємо, що члени українських католицьких товариств, — як члени „Союзу Українок“ можуть признати Головний Виділ „С. У.“ за провід українського жіночого руху, але самі організації — українських католицьких жінок, які є частиною загального Католицького Жіночого Руху, мають свій Провід і свою Централю, тому можуть співпрацювати з Центральним Українським Жіночим Товариством „Союз Українок“ тільки на федеративних основах. Супроти того, що українське католицьке зорганізоване жіноцтво не могло погодитись на прийняття четвертої точки, а Представниці „Союзу Українок“ безумовно цього домагалися, переговори в справі консолідації всього українського жіноцтва на терені „С. У.“ мимо доброї волі не увінчалися досі бажаними успіхами.

СЕРЕД НОВИХ КНИЖОК І ВИДАНЬ

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ.

1. *Ст. Верховинець: Боротьба на Гущульщині, образок з наших часів*, Б-ка Т-ва „Скала“ ч. 25, Станиславів 1939. 32 стор. 17,5 × 12,5 см.

2. *О. Луквицький: За справедливий лад*. (Чому недобрий капіталістичний лад, як полішити господарсько-кооп. відносини). Б-ка Т-ва „Скала“ ч. 26, Станиславів 1939, 15,5 × 12,5 см.

3. *Е. Мацелюх: Тернистий шлях*, по-

вість з переслідування Церкви в Мексику, В-во „Українська книжка“, Жовква. Ст. 88, 17,5 × 12 см.

W. Majdanski: Co robi młody święty. Odbitka z „Ryccerza Niepokalanej“ 1939, ст. 28, 16 × 10 см.

5. Еп. Григорій Лакота: Три синоди перемиські й єпархіяльні постанови валавські в XVII—XIX. ст. Перемишль 1939. Накладом Т-ва Єпархіяльна Поміч. Сторін 180, 25 × 18 см.

6. о. Іван Бубера: Звичаї та вірування Лемківщини. Бібліотека Лемківщини ч. 15, Львів 1939, стор. 40, 20 × 14 см.

7. Р. Антонович: Як говорив Бескид. Бібліотека Лемківщини ч. 16, Львів 1939, стор. 28, 20 × 14 см.

(У книжечці крім оповідання під повизим наголовком містяться ще дві розвідки,

а саме: „Лемківська Пісня“ Т. Перейми й „Християнство на Лемківщині“ В. Яро-славовича. Особливо цікава ця остання праця).

НАДІСЛАНІ ЖУРНАЛИ.

1. ДЗВОНИ, літературно-науковий жур-нал, 1939, ч. ч. 1—6. Адреса: Японська 7.

2. НИВА, часопис присвячений церков-ним і суспільним справам 1939, ч. ч. 1—6, рік видання XXXIV; Львів. Коперника 36.

3. Добрий Пастир, тримісячник, при-свячений богословським і церковним спра-вам, рік IX., ч. 1., 1939., Станиславів, Пе-рацького 11.

4. Місіонар Пресв. Серця Ісуса в Бра-зилії, ч.ч. 1—5, 1939., річник XI., Pruden-tpolis, Parana.

КАТОЛИЦЬКЕ ЖИТТЯ В СВІТІ ✓

АПОСТОЛЬСЬКА СТОЛИЦЯ. Ювілей Хрещення Руси-України в Апостоль-ській Столиці. 950 літній ювілей хре-щення Руси-України відбувся голомон та-кож у Столиці св. Петра. Як ми подавали вже в одному з попередніх чисел „К. А.“, покійний Папа Пій XI. виголосив з того приводу промову до українських богословів. Тепер хочемо подати нашим читачам текст письма, яке Св. Отець Пій XII. вислав до Кард. Тіссерана, Секретаря Конгрегації для Східної Церкви, з тієї причини, що укра-їнська й російська колегія в Римі уладжу-вали торжественне святкування Ювілею. Ось текст того письма:

„З особливим вдовolenням, Возлюблений Наш Сину, довідалися Ми від Тебе, що помагаш Нам добайливо в управі св. Кон-грегацією для Східної Церкви, що обидві Папські Колегії, а саме українська св. Йо-сафа та й російська св. Тереси від Дитяти Ісуса, порішили торжественно відсвяткувати тут у Римі 950-літню річницю хрещення св. Володимира й його народу. Одержавши цю радісну вістку, Ми не тільки дали Нашу згоду на триденне богослуження в храмі св. Спасителя, але порішили, щоб у неділю, дня 21. травня ц. р. була відслужена св. Літургія у візантійсько-слов'янським обряді в самій Патріархальній Ватиканській Бази-ліці та щоб наша участь у цій величній події, що відноситься до великої частини вибраного Христового стада, була ще більш вимовна. Бо справді, торжество майже ти-сячелітного хрещення св. Володимира й його народу викликає в нашій душі почу-вання глибокої вдячності Милосердному Богові, Датеlevі такої великої благодати, — і побожного почитання для благородних сердець, які того благали.

Скільки дійсних доказів глибокої віри повстало в тій щасливій хвилині! Скільки

горючої полуміни любови жевріло того дня що засяв, очікуваний для спасення многих. Відси безспірний доказ, що де християнська наука царює між людьми й їх життя нор-мує, там земські відносини людського спів-життя вона в дивний спосіб злагіднює та впорядковує, поодиноких людей вище підносить і дає їм поняття гідности си-нів Божих та вказує їм розумною радою находити шляхи справедливости й мира. Бо справді, відновляти почитання св. Воло-димира, найвишнзначнішого князя свого на-роду, це в наймогутніший спосіб відновляти бажання надприродної ласки, якою палала його душа, коли він сам був відроджений водою і св. Духом. Тоді дійсно розцвіли в нього плодючі зародки життя, які колись у його молодості засіяла розумно його бабка св. Ольга. Передтим людина проста й первісних обичаїв, щоб не сказати шор-стких і строгих, заправляється в лагідній людяності й не бажуючи проминаючої слави, починає щасливо поширювати Царство Хри-стове між підданими, що були в „тіні смер-ти“.

Відси виводиться така слава його на-роду, що остався довгі століття вірним Ісу-сові Христові, засвідчуючи так вимовно слова життя.

Ніяк не можемо забути того, що св. Во-лодимир мав із цим Апостольським Пре-столом часті звязки, націювані завжди си-нівською відданістю й широю приязню. ✓ Не можемо теж промовчати вірности катедрі Св. Петра, засвідченої католиками візан-тійського обряду проливом крови, яких чи-сленні ряди є в Східній Європі та в оби-двох Америках і творять визначну частину в Христівій Церкві.

Пригадуючи ці всі потішаючі події, га-ряче бажаємо взяти участь цим письмом у недалеких обходах. Одначе маючи на увазі

теперішній стан християнського життя в Росії, не без великого болю нашої душі й печальності мусимо оплакувати вірний нарід давнього походження, який покликуються на св. Володимира й його славу, що страждає від багатьох літ від несправедливого переслідування своєї віри, ізза виповідження нечесної війни самому Найсвятішому Імені Бога, і нерідко терпить жорстокі муки, навіть кроваві, за те, що визнає Христа, Сина Божого.

Тому підносимо благальним зором душі наші й молитви до Найсолідшої Матері Божої, яку цей народ так дуже почитає й любить, щоб Вона ласкаво надхнула відповідальних державних мужів почуваннями правдивої справедливості, котра, якщо не має бути марна, походить тільки від Бога, Якому все підлягає, і рівночасно, щоб дав Своім опущеним синам благодать — могли вкоротці знов тішитися свободою християнської віри, що є чудесним даром Всевишнього.

Вже Наш Попередник, бл. п. Пій XI, промовляючи дня 21. IX. 1938. в Кастель Гандольфі до питомців Української Колегії св. Йосафата, згадав про цей радісний ювілей. Тепер ми вважаємо ці слова за Свої та поручаємо Тобі, Возлюблений Наш Сину, передати враз із батьківськими побажаннями й науками Наше Апостольське Благословення всім вірним візантійсько-слов'янського й інших обрядів, що найдуться разом із Тобою по братерськи зеднані у спільних молитвах і спільній любові, — що є знаком досконалості, — та візьмуть участь у відсвяткуванні 950 ліття хрещення св. Володимира та його народу“.

Саме святкування нашого великого ювілею в Апостольській Столиці відбулося дня 21. травня ц. р. в базиліці св. Петра старанням обидвох папських колегій, української й російської. Св. Літургію у візант. слов'янським обряді відправив Преосв. Єврейнов, єпископ для росіян-католиків, у сослуженні трьох священників українців і трьох росіян. Сослужителями були м. ін. о. ігумен Климентій Шептицький і о. ректор Йосиф Сліпий, які саме тоді були в Римі й яких Св. Отець прийняв на аудієнції. В святкуванні взяло участь кількох кардиналів і багато вищого духовенства та вірних. Це, мабуть перше, богослуження у візант. слов'янським обряді у величавім храмі св. Петра зробило на всіх учасників велике враження.

Св. Отець до провідників Католицької Акції. Св. Отець Папа Пій XII. прийняв на аудієнції 47 священників із Аргентини, Болівії, Бразилії, Чиле, Еквадору, Філіппин, Колумбії, Костарики, Мехіка, Нової Зеландії, Уругваю, Венецуелі й Італії, що відбули в Римі курс Католицької Акції, заінвагуований промовою Кард. Піцардо, голови Централі Католицької Акції і ведений асистентами Централі італійської Кат. Акції.

У промові виголошеній до учасників курсу Св. Отець висловив першзавсе радість із того, що приймає в Себе майбутніх керівників Католицької Акції, що йтимуть за Його директивами в Апостольстві, якого сама назва вказує на характер універсальності, на її трансцендентальну важливість та необхідну конечність. Покликані до праці в єрархічній апостольстві в країнах, що різняться між собою мовою та звичаями, як і характером і політичним устроєм, душпастирі пізнали в Римі, як в їх майбутній діяльності мусить оставати ненарушене спільне ядро тієї акції, де починається їх діяльність, що прямує до однієї цілі, якою є підготовка апостолів Христової справи й Христової Церкви, — розпалювання й піддержування в крузі впливів батька родини вогню кріпкої віри й справжньої побожності. Зібрані тут священники пізнали ту вартість, що її має Католицька Акція, призначена, щоб збирати під проводом єпископів живі сили світських вірних, здійснювати їх для підготовки оборони й охорони віри та вчинити з них матеріал тимбільше корисний, чим більше будуть із собою сполучені супроти ворожих сил світу.

Отже Св. Отець домагається від них, щоб їх праця була невинно й сильно пропозитивна ясною свідомістю повіреної їм місії, що веде до спасення душ і бажання Царства Божого, в якому одинокі дані є розумові й справжній мир. Вони зрозуміють яке трудне їх бажання, якого впровадження вимагає крім студій іще узгодження їх з життєвими особистим досвідом і що тільки тоді спровадять на землю Світло Світу, як самі будуть учителями, що свідать власним прикладом. Тільки та дорога запевнить успіх їх покликанию й запевнить їх словом силу, необхідну до проникання Євангелії до всіх суспільних верств, а зокрема до тих, що їх найбільше спустошили вороги Христа й куди священник дістається з найбільшим трудом.

В Папському річнику на 1939 р. подано ось які дані про стан церковної Єрархії з кінцем 1938 р.: Кардиналів було 62, патріархів 14, митрополитів 219, архієпископів-ординарів 360, єпископів-ординарів 935, титулярних єпископів 772, самостійних ігуменів і прелатів 50, апостольських вікаріятів 292, префектур 135, самостійних місійних теренів 19.

АНГЛІЯ. Організація кат. жіноцтва. Згідно з постановою конференції британського єпископату в найближчому часі повстане в Англії велика організація католицького жіноцтва, що має об'єднати всі жінки — католички на території Великої Британії, що організувалися досі в поодиноких союзах і товариствах. Унія Католицьких Жінок ділитиметься на три відділи, з яких кожний матиме деяку автономію в своїй внутрішній організації. Комітет Унії і комітети, що

стоятимуть на чолі цих трьох відділів матимуть спеціальних духовних провідників. Голову централі іменуватиме єпископат.

До Унії Католицьких Жінок будуть влучені три вже існуючі жіночі організації: 1) Ліга Католицьких Жінок, що має завдання ширити й плекати християнські основи в суспільному та громадському житті, 2) Унія католицьких матерей, що має прикладом і молитвою виховувати дітей і піддержувати ідею нерозривності католицької родини; 3) Секція молоді, що має приготувати й вишколювати майбутніх апостолів Католицької Акції.

Справа повороту англійської Церкви до католицизму. Візита британських державних мужів, а саме міністрів Чемберлена й Галіфакса у Св. Отця викликала живе зацікавлення італійської преси на тему взаїмовідносин між Ватиканом і Лондоном. М. і. італійські часописи повні різних здогадінь на тему поєднання Римської Церкви з англійською. Часопис „Стампа“ пригадує, що батько лорда Галіфакса все своє життя посвятив справі злуки обох Церков, удержуючи довгі літа особистий зв'язок з кард. Мерсіє. Далі „Стампа“ пригадує, що пок. лорд Галіфакс причинився до того, що „Інгліш Черч Юніон“ покинула до життя окрему комісію, до якої увійшли вищі достойники англійської Церкви і визначні протестантські теологи. Комісія мала устійнити програму уніфікації поодиноких відділів англійської Церкви, яка об'єднує 25 мільйонів людей. Дуже замітний факт, що висліди праць згаданої комісії напечатано якраз перед виїздом англ. міністрів до Риму. Комісія, як пише часопис, знайшла підставу, на якій можна збудувати зєднання англіканських Церков. Свою статтю кінчить „Стампа“ підкреслюючи факт, що на 25,000 англіканських пасторів поверх 3,000 підписали внесок, в якому гарячо поручають поворот англіканської Церкви до Римської Церкви.

МЕХІКО. Зміна на краще. Мехіканська держава опинилася під цю пору в важкій, а навіть критичній фінансовій ситуації. Уряд мусів звернутися до жертвенності громадян. У цих важких для держави хвилинах переслідувані мехіканські католики виявили повну лояльність супроти держави. Архієпископ у Gwadalajara не тільки пастирським листом поручив своїм вірним прийти з допомогою державі, але навіть створив окремий архієпископський фонд із жертв, що на цю ціль напливають від католиків.

Усе те спричинило, що відношення керівних чинників до католицизму й духовенства доволі помітно змінилося й дозволяє передбачувати для мехіканських католиків краще майбутнє. Уряд дав дозвіл на відсвяткування ювілею віднови національної базиліки Пресв. Богородиці. Цей дозвіл

спричинений щоправда не сентиментом, але надією на зарібок, бо ювілей популярного храму напевно притягне величезні маси вірних як із Північної, так і Південної Америки, що принесе державі не малий дохід. — Усе те вказує на деяке втихомирення протирелігійної боротьби в Мехіку, хоча не можна передчасно тріумфувати, бо конституція остає покищо та сама, а вона містить у собі чимало ворожих для католицизму параграфів.

НІМЕЧЧИНА. Боротьба з католицизмом. „Osservatore Romano“ подає сухі факти, що пророческо свідчать про переслідування католицької релігії в Німеччині. Ці факти впорядковані в восьми точках: 1) Уряд і націонал-соціалістична партія всіма засобами, як преса, радіо, фільм, живе слово ведуть антикатолицьку й антирелігійну пропаганду. Головною темою цієї боротьби — очорнювання духовенства. 2) Множаться випадки святотатства й богохульства проти хреста й образів Матері Божої. З публичних будівель, світлиць, шпиталів та шкільних сал усуваються хрести. Хоча це не діється „офіційно“, то проте таємних спричинників ніколи не знаходять. 3) Знесено свято Пресв. Евхаристії в усіх громадах, де католики не творять абсолютної більшості. Заборонено улаштовувати процесії через важніші вулиці, а в деяких місцевостях зовсім заборонено. 4) Від 1937. р. в цілій Німеччині обов'язує заборона участі в процесіях для всіх військових, державних урядовців і декотрих формацій комбатантів. Часто забороняють процесії, в часі польових Служб Божих не вільно користуватися гучномовцями; вчителям часто відмовляють дозволу вести церковний хор; бували й такі випадки, що державних урядовців примушували, щоб не дозволяти своїм дітям служити до Служби Божої. 5) Воля преси (гварантована конкордатом) у відношенні до проповідей стала фікцією. Декотрим душпастирям заборонено на все життя вголосувати проповіді. Інших арештовано за п'янування деяких гітлерівських ідей, суперечних із наукою Церкви. 6) Супроти католицької преси приміняють репресії. В католицьких бібліотеках переводять ревізії й викидають чимало книжок, як „небажаних“ у Німеччині. 7) В школах обов'язує заборона навчати Старого Завіту. Зменшено скількість годин навчання релігії, заборонено вчити церковного співу. Католицьким приватним школам відібрали державні підмоги й заборонили приймати до них дітей держ. урядовців. 8) Католицькі союзи й товариства розв'язують, а їх маєтки конфіскують. Всякими іншими способами утруднюють матеріальне життя Церкві й її функціонерам.

Кожний із тих закидів є якась ідеологія, мотивований фактами.

ХРОНІКА

Торжество інтронізації нового Все-ленського Архієрея, Пія XII. святкували українці разом із усім католицьким світом у дні 12. III. ц. р. У Львові в той день наповнилася вірними віщерт простора катедра св. Юрія, де в сослуженні оо. Крилошан відправив Архієрейську Літургію Преосв. Єпископ Кир Іван Бучко. В стаялах засіли найвизначніші представники українського громадянства й делегати всіх установ. Співав, як звичайно прекрасно, хор питомців Духовної Семінарії. Після Служби Божої о. сов. Д. Семчишин відчитав вірним Пастирське Послання, в якому Впреосв. Митрополит Кир Андрей проголошує й нашому народові велику радість: Маємо Папу. Величний гимн „Тебе, Бога, хвалим“ закінчив це пам'ятне торжество.

Сорок літ на владичім престолі. Незвичайне свято дарував Господь українському народові, а зокрема тим, що мали щастя бути учасниками торжества, яке відбулося у Львові зприводу сороклітнього ювілею єпископства Високопреосвященного Митрополита Кир Андрея Шептицького. — В неділю. д. 18. VI. ц. р., неспроглядні маси вірних заягли площу перед собором св. Юрія, щоб виявити почування любови, привязання і вдяки для свого улюбленого Князя-Владики, а одночасно, щоб гарячою молитвою до Господа виблагати нам ще на довгі-довгі літа залишити між нами нашого сідоглавого Патріярха, немічного, зломаного недугою, але якже могутнього, як сильно в душах народу володіючого!

В торжестві взяли участь також перемиський Владика Преосв. Кир Йосафат Коциловський із Своім Єпископом-Помічником Преосв. Кир Григорієм Лакотою, Апостольський Візитатор Волині, Холмищани й Підляшшия Преосв. Кир Николай Чарнецький, обидва львівські Єпископи-Помічники, Преосв. Кир Іван Бучко і Преосв. Кир Никита Будка, Отці Протоігумени монаших Чинів і вище духовенство зі Львова і з Перемишля.

Перед Службою Божою відбулася інсталяція нових ОО. Крилошан, а опісля Високопреосвящений Владика-Ювілат відправив Св. Літургію в сослуженні всіх Преосвящених Єпископів, ОО. Мітратів, Протоігуменів та нових ОО. Крилошан. Кількасот вірних приступило до св. Причастя, жертвуючи тим способом Дорогому Ювілатові найкращий дар. на який тільки християнин може здобутися.

Після Служби Божої Преосв. Кир Іван проголосив піднеслу проповідь та відчитав баруче письмо св. Отця, яке Іх Експедиція Митрополит одержав у день Свого Ювілею разом із високим відзначенням, саме іменуванням архієпископом при

Апостольському Престолі. Подаємо тут повний текст письма Св. Отця в перекладі на українську мову:

„Достойному Братові Андрееві Шептицькому, Архієпископові Львівському й Галицькому, Єпископові Кам'янецькому

Пій Папа XII.

Достойний Брате, поздоровлення Тобі й Апостольське Благословення!

Це спражня рідкість у Єпископів, щоб вони обходили 40-ліття свого єпископства. А Тобі, як Ми довідалися, Милосердний Господь дав такий вік, що ось-ось обходитимеш той бремийний момент. Тож радуйся, Достойний Брате, святкуванням такої святої події та втішайся дарами й потіхами Божої доброти. А щоб і Ми доповнили радість Твою і Твоєї Пастви, то висловлюємо Тобі батьківську подяку за так довго виконувану пастирську службу та благаємо в Господа благословення на майбутнє. А щоб побільшити торжество того щасливого дня, даємо Тобі ще й владсть після відправленої в довільному дні Архієрейської Служби Божої поблагословити в Нашому імені й Нашою повагою присутніх вірних та надати їм повний відпуст, як це звичайно вірні набувають по приписах Церкви. А тимчасом провісником і потішителем та й свідком Нашої любови нехай буде Апостольське Благословення, яке зо щирого серця вділяємо в Господі Тобі, Достойний Брате, Твому Єпископові Помічникові та всьому Твому Духовенству й вірним.

Дано в Римі у св. Петра, дня 29. квітня року 1939, Нашого Первосвященства першого.

ПІЙ ПАПА XII.

Опісля промовив іще до вірних сам Впреосв. Владика-Ювілат і вкінці уділив усім зібраним Апостольського Благословення з повним відпустом, згідно з одержаним від Св. Отця привілеєм.

Основання Унійного Інституту. Актом з дня 17. лютого ц. р. Високопреосвящений Митрополит Кир Андрей покинув до життя нову переважну установу, а саме Український Католицький Інститут Церковного Зєдинення ім. Митрополита Рутського у Львові. В письмі Експедиції Митрополита читаємо: „Боже Провидіння вложило на український народ, а в першій мірі на українців-католиків, велике завдання: привести незєдинених братів до єдності з Вселенською Католицькою Церквою. Це завдання мають сповняти не тільки члени навчаючої Церкви, але й усі її діти — ділами й молитвами. Бажаючи поширити цю працю в Галицькій Церковній Провінції та дати змогу й найбільшим кругам нашого народу співдіяти в такій важливій і святій справі“, — повстає вищєназваний Інститут. В його статуті читаємо, що

метою тієї установи є: **спомогати змаганню над об'єднанням Східних Церков з Апостольським Престолом, щоб було одне стадо й один Пастир.** До осягнення тієї мети Інститут прямуватиме м. ін. через: а) видавання журналу, в якому будуть обговорювані унійні питання та реєстровані осяги унійної праці, а також ведення пресової акції в унійних справах; б) видавання популярних книжечок на унійні теми; в) влаштування унійних зїздів і викладів, г) виготовлювання рефератів на унійні теми для щорічних унійних тижнів; г) закладання гуртків по парохіях; д) спомогання унійних станиць на уійних теренах церковними книгами, утварю та книжками рел. змісту для вірних; е) створення уійного фонду, ж) інтервенції в уійних справах перед духовною та світською владою.

Члени Інституту діляться на звичайних, спомогаючих, добродіїв і почесних та мають крім звичайних членських обов'язків ще обов'язок бодай раз у тижні відмовити Отче наш і Богородице Діво в наміренні об'єднання незданих, а зокрема українців, з Апостольським Престолом, а члени-священники крім цього мають кожного місяця відправити одну Службу Божу в тому ж наміренні.

Перші Загальні Збори Інституту відбулися дня 19. VI. ц. р. під проводом іменованого Впреосв. Митрополитом Президента о. Протоігумена Климентія Шептицького. В зборах узяли участь три єпископи, а саме Преосв. Кир Николай Чарнецький, Преосв. Кир Іван Бучко й Преосв. Кир Никита Будка, о. Протоігумен Й. Де Вохт ЧНІ, кількадесят священників і світських громадян.

Збори вибрали Управу й намітили шляхи праці нової станиці. Дай Боже, щоб цей почин, що вийшов із найкращих і найбагородніших інтенцій, розвинувся якнайкраще й допровадив усіх наших братів до святої Єдності!

В довгий низці святкувань великого ювілею 950-ліття хрещення Руси-України не пропущено ніякого моменту, який можна б використати для укріплення св. Віри та для етично-морального піднесення народніх мас. І так у місяці травні ц.р., який є місяцем особливого почитання Пречистої Діви та місяцем присвяченим українській молоді, звернено увагу на день наших перших св. Мучеників Бориса та Гліба і при тій нагоді улагоджено ювілейні молебни зо спеціальними проповідями, в яких ОО. Душ-пастирі вказали на величезну, рїшальну вагу доброго релігійного й національного виховання молоді.

Знову ж місяць червень, присвячений Найсв. Христовому Серцю, зв'язано з життям української християнської родини. В п'ятницю 30. VI. уладжено в усіх наших церквах у вечірніх годинах ювілейний молебен і виголошено проповіді про християнську родину.

Реколекційний рух. Серед української суспільності щораз більше дається заприїмити зрозуміння великої вартости, яку мають дні духової оновки, або т. зв. стислі (замкнені) реколекції. В останньому місяці маємо до занотовання в самому Львові кілька серій таких реколекцій, а саме: для шкільної молоді, для студентів високих шкіл, для мужчин-інтелігентів та для священників. Як довідуємося, відбуваються рівночасно реколекції для пань у Перемишлі.

500-ліття Фльорентійської Унії — це другий великий ювілей, який у цьому році святкує наша Церква й український народ. Для вшанування тієї визначної історичної події та познайомлення нашої суспільности з умовами, в яких наші предки перед 500 літами прямували до об'єднання з св. Апостольським Престолом Редакція Колегії „Католицької Акції“ присвятить цьому ювілеєві в цілості найближче (подвійне) число нашого журналу.

Греко-кат. Мала Семінарія у Львові оригінально відсвяткувала ювілей хрещення України, бо сценічною виставою, на яку вибрано давню, псевдокалясичну „трагедо-комедію“ Теофана Прокоповича „Владимир“ з 1705. р. у перерібіці Дра М. Гнатишака. Своїм змістом цей твір дуже добре надається для виставлення з нагоди теперішнього ювілею, а Д-рові Гнатишакові треба признати заслугу, що дуже доцільно пристосував цю стару пам'ятку нашої літератури до вимог сучасної сцени й сучасного глядача. Виставу вшанував своєю приязню Преосв. Єпископ Кир Никита Будка.

ВСІХ, що не вислали ще Адміністрації „Католицької Акції“ звороту коштів паперу, друку й експедиції нашого журналу В СУМІ 2 (ДВОХ) ЗОЛЮТИХ, просимо зробити це негайно й уможливити нам давно задуманий і всіми прихильниками Католицької Акції бажаний перехід із квартальника на місячник!

Просимо також вирівняти свої евен-туальні залеглості за минулі роки.

Якщо Вам подобається наш журнал, то поручіть його Своїм Знайомим і причиніться тим чином до поширення ідеї Католицької Акції в українській суспільності.

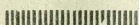
АН УРСР
№ Ж-1445

В Адміністрації „Католицької Акції“

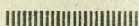
Львів, вул. Новий Світ 22.

можна набути осьті книжки:

1. *Й. Фрай*: За душу дитини, практичні вказівки для виховників, ціна 0.70 зл.
2. *О. Луквицький*: Новітнє кріпацтво, популярний виклад про земельну політику большевиків, ціна 0.30 зл.
3. *о. І. Назарко ЧСВВ*: Католицька виховна ідея, ціна 0.20 зл.
4. *о. В. Лищиняк*: Про спільне навчання хлопців і дівчат у середній школі, ціна 0.20 зл.
5. **Основи католицького виховання** (висновки з I. циклу Виховних Конференцій) — ціна 0.10 зл.
6. **Пастирське Послання** еспанських Єпископів про події в Іспанії, ціна 0.20 зл.
7. **Енцикліка про християнські подружжя** ціна 0.30 зл.
8. **Енцикліка про безбожний комунізм** ціна 0.30 зл.
9. **Енцикліка про положення католицької Церкви в Німеччині** ціна 0.30 зл.

**Вп. Кольпортерів, що взяли до розпродажі
наші видання, просимо негайно розрахуватися
із своїх зобов'язань!**

За кольпортажу даємо 20 % рабату! Просимо зголошуватися до розпродажі наших видань, надсилаючи поручення Парохіяльного Уряду.

KATOŁYĆKA AKCJA
Lwów, Nowy Świat 22.

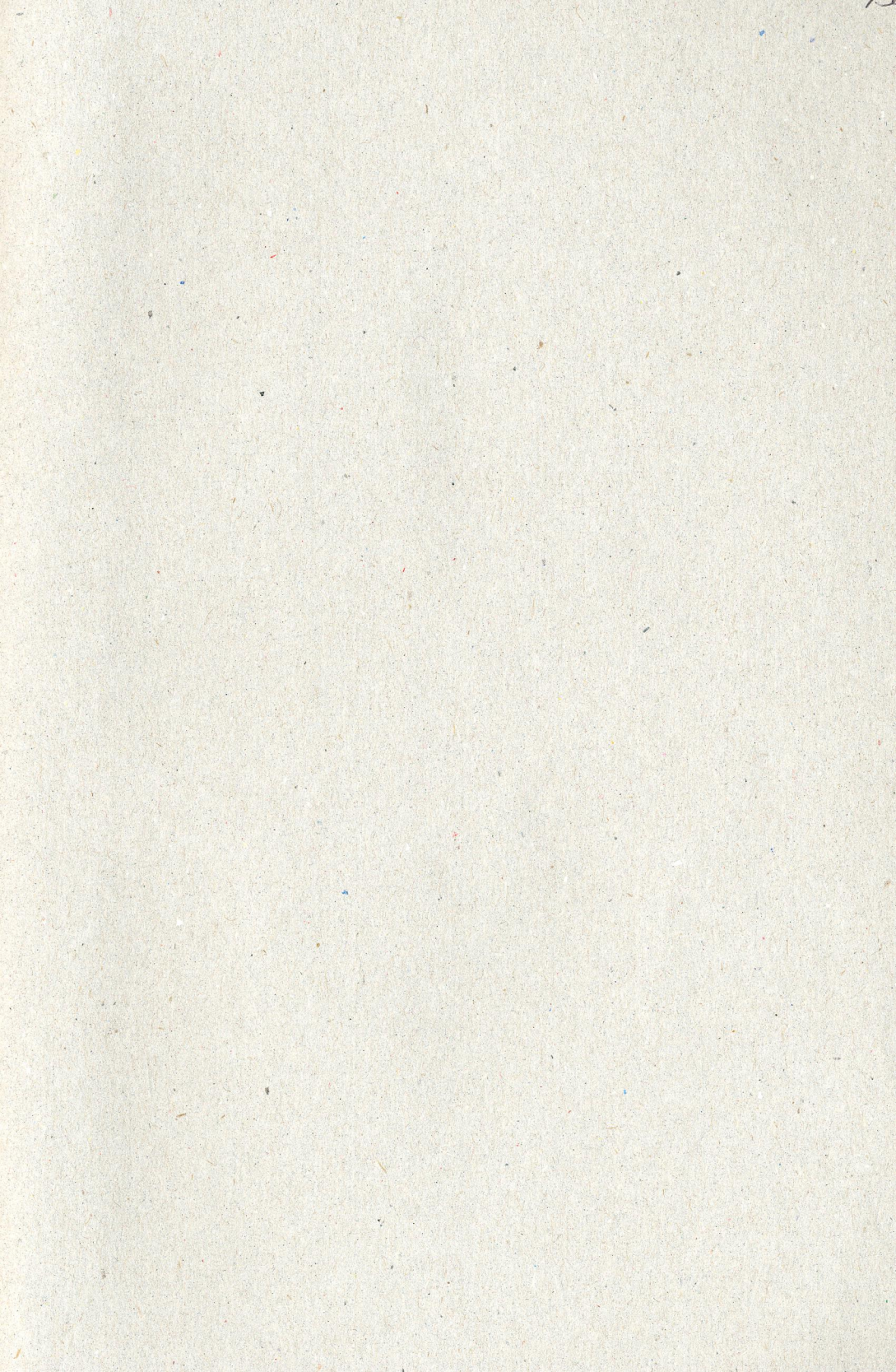
2/10

UISZCZONO GOTOWKA

Виходить що три місяці. — Видається за відомом і благословенням церковної Влади.
Видає: Ген. Інст. Кат. Акції. Львів, Новий Світ 22. Редактор: Др. Маркіян Дзерович

Wychodzi co trzy miesiący. — Wydaje Gener. Inst. Kat. Akcji Lwów, Nowy Świat 22.
Redaktor: Dr. Markijan Dzerowycz.

Друкарня „Бібльос“, Львів, Японська 7. — Тел. 214-78.
Drukarnia „Biblos“, Lwów, Japońska 7. — Tel. 214-78.

*-14935

1939-12